

08.09.2020

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**8 Eylül 2020
Salı**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

8 Eylül 2020 Salı

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- İstanbul Gelişim Üniversitesi Siber Güvenlik Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği
- İstanbul Gelişim Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

TEBLİĞLER

- 2020 Yılı Ağustos Ayına Ait Dahilde İşleme İzin Belgelerinin (D1) Listesi
- 2020 Yılı Ağustos Ayına Ait Yurt İçi Satış ve Teslim Belgelerinin (D3) Listesi
- 2020 Yılı Ağustos Ayına Ait Hariçte İşleme İzin Belgelerinin (H) Listesi
- 2020 Yılı Ağustos Ayına Ait Vergi, Resim ve Harç İstisnası Belgelerinin (Y) Listesi
- Firma Talebine İstinaden İptal Edilen Dahilde İşleme İzin Belgeleri Listesi

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 23/7/2020 Tarihli ve 2017/38953 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 23/7/2020 Tarihli ve 2018/37392 Başvuru Numaralı Kararı

TMO, buğday ve arpa satış fiyatlarını belirledi

Toprak Mahsulleri Ofisi, satış fiyatlarının, ekmeklik buğdayda ton başına 1775 lira, makarnalık buğdayda ton başına 1950 lira, arpada ise ton başına 1350 lira olarak belirlendiğini bildirdi.

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) Genel Müdürlüğü'nden yapılan açıklamada, 2019'da 19 milyon ton olan buğday üretiminin bu yıl yüzde 8 artışla 20,5 milyon ton olacağı, 7,6 milyon ton olan arpa üretiminin ise yüzde 9 artışla 8,3 milyon ton olacağının tahmin edildiği belirtildi.

Buğday tüketiminin 19 milyon ton seviyelerinde olduğu dikkate alındığında ülke üretiminin yurt içi tüketimi karşılayacak seviyelerde bulunduğu işaret edilen açıklamada, "Kuruluşumuz, 4 Mayıs'ta sert ekmeklik buğday alım fiyatını ton başına 1650 lira, makarnalık buğdayı ton başına 1800 lira, arpa fiyatını ise ton başına 1275 lira olarak açıklamış olup, ülke genelinde hububat hasadı tamamlanmıştır." değerlendirmesinde bulunuldu.

Açıklamada, TMO'nun stoklarını öncelikle hasat döneminde iç alımlarla oluşturduğu, hasat dönemi bittikten sonra üreticilerin mağduriyetine sebep olmadan stoklarını dış alımla takviye ettiği anımsatılırken, yapılan ithalatların iç piyasada istikrarı sağlamak, tüketiciyi korumak ve sezon içerisinde spekülatif fiyat hareketlerini önlemek amacıyla gerçekleştirildiği vurgulandı.

Açıklamada, şunlar kaydedildi:

"Gelenen noktada buğday stoklarımızın ekim ayından itibaren satışa açılmasına karar verilmiştir. Bu kapsamda 2020 Ekim ayı satış fiyatlarımız, ekmeklik buğdayda ton başına 1775 lira, makarnalık buğdayda ton başına 1950 lira, arpada ise ton başına 1350 lira olarak belirlenmiştir. Kuruluşumuzca hububat piyasaları yakından takip edilmekte olup bugüne kadar olduğu gibi bundan sonraki süreçte de piyasa düzenlemeye dönük tüm tedbirler alınmaya devam edilecektir."

Yumurta ihracatı geriledi, Irak'a alternatif pazar aranyor

Yumurta sektörünün zor günler geçirdiğini belirten Türkiye Ziraat Odaları Birliği Genel Başkanı Bayraktar, Irak pazarının kapanması ve pandemi nedeniyle yaşanan talep düşüşünün sektörde küçülmeyi beraberinde getirdiğini söyledi.

Türkiye Ziraat Odaları Birliği Genel Başkanı Şemsi Bayraktar, 7,4 milyar liralık üretim değerine sahip yumurta sektörünün zor günler geçirdiğini bildirerek satış için yeni pazarlar bulunmasını istedi. Dış ticarete yaşanan sorunların üreticiyi fiyat konusunda sıkıntıya soktuğunu belirten Bayraktar, "Irak pazarının kapanması, pandemi nedeniyle yaşanan talep düşüşü, döviz kuruna bağlı artış gösteren yem fiyatları başta olmak üzere girdi maliyetlerindeki artışlar ve üretici fiyatlarının maliyetin altında seyretmesi sektörde küçülmeyi de beraberinde getirdi" diye konuştu.

Korkulan başa geldi!

Dış pazarda tek bir ülkeye bağımlı olmanın riskine işaret eden Bayraktar, "Dış pazar yelpazesini geliştirecek, ülke bazlı stratejilere ve adımlara ihtiyaç olduğunu,

aksi takdirde yaşanacak herhangi bir olumsuzluk durumunda sektörün ciddi zarar göreceğini her platformda belirttik. Düşündüğümüz şey başımıza geldi, büyük oranda bağımlı olduğumuz Irak pazarı 2019 yılının ortasından itibaren kapandı, yerine etkili alternatif pazarlar bulunamadı. Irak'ın toplam ihracattaki payı 2016 yılında yüzde 86,8, 2017 yılında yüzde 90,2, 2018 yılında yüzde 81,7, 2019 yılında yüzde 44,6 iken 2020 yılında bu ülkenin ithalatı yasaklamasıyla birlikte sıfıra inmiştir. Irak kendi içinde büyük kümesler kuruyor, yaptıkları bu yatırımlarla da ithalata son vermeyi planlıyor. Bu pazarın yakın gelecekte eski haline gelmesi pek mümkün görünmüyor” dedi.

Üretimde azalma var

2020 yılının ilk yarısının bir önceki yılın aynı dönemi ile kıyaslandığında, yumurtacı tavuk civcivi üretimindeki azalmanın dikkat çektiğini bildiren Şemsi Bayraktar şunları söyledi: Yumurtacı tavuk civcivi üretimi için kuluçkaya basılan yumurta sayısı yüzde 21,1 azalarak 108 milyon 799 bin adetten, 85 milyon 799 bin adete, üretilen yumurtacı tavuk civcivi sayısı ise yüzde 19,9 azalarak 40 milyon 523 bin adetten, 32 milyon 448 bin adete geriledi. Üretilen civciv sayısındaki azalmanın nedeni üreticilerin para kazanamadığı için yeni civciv üretim maliyetine katlanmak istememeleri, ellerindeki tavuğu 80 haftalıkken elden çıkarmak yerine bu süreyi 110-150 haftaya kadar uzatmalarındır. Bu bir miktar verim düşüşüne neden olacaktır ama birçok üretici zararına üretim yapmaktansa böyle davranmaya mecbur kalmaktadır. Yumurtacı civciv üretiminde küçülmeye gidilmesi ilerleyen dönemde yumurta üretiminde bir miktar azalma yaşanmasına neden olacaktır. Sektörün acilen maliyetleri, pazar taleplerini, iç dinamikleri dikkate alarak 'referans fiyat' belirleyebilecek; üretici örgütü, perakendeci, toptancı ve kamunun da içinde olduğu bir oluşuma ihtiyacı vardır. Böylece; hem üretici hem de tüketici korunabilir, iç ve dış pazar planlanabilir, sektöre rekabetçi yapı kazandırılabilir, üretimin sürdürülebilirliği sağlanabilir.”

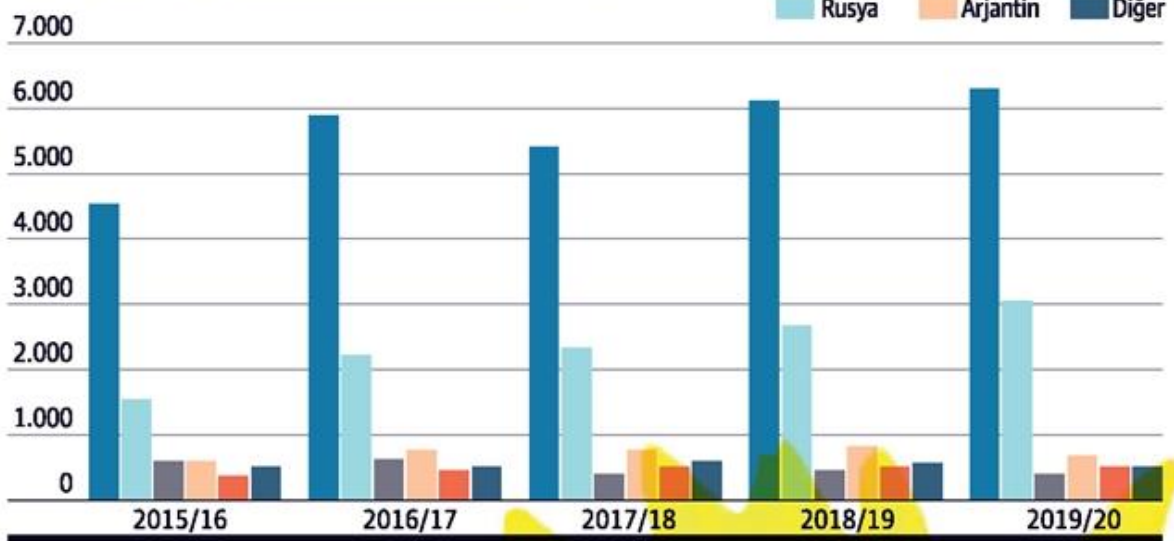
Ayçiçek yağı alev aldı!

Türkiye'nin en büyük ithalatçılar arasında yer aldığı ayçiçek yağı pazarında fiyatlar hızla yükseliyor. Yılda 6.2 milyon tonla dünyanın lider ayçiçeği yağı ihracatçısı olan Ukrayna'da geciken hasat sevkiyatlara yansınca fiyatlar Haziran 2015'den bu yana en yüksek seviyeye ulaştı.

Dünyada ayçiçek yağını en çok kullanan ülkelerden biri Türkiye. Türkiye'de ayçiçek yağı tüketimi yıllık ortalama 1 milyon tonunun üzerinde. Ancak yerli mahsulden ayçiçek yağı ihtiyacı karşılanamıyor. Ortaya çıkan bu açık ithalat ile karşılanmaya çalışılıyor. Hindistan ve Avrupa Birliği'nden sonra en büyük ithalatçılardan biri Türkiye iken, dünyada ayçiçek yağı fiyatlarında yaşanan sert yükseliş mutfaklarda maliyeti artırabilir.

Ayçiçek yağı ihracat hacmi (bin ton)

Mahsul geçen yılın %46 gerisinde

Dünya ayçiçeği yağı ihracatının önemli bir bölümünü gerçekleştiren Ukrayna'da ayçiçeği hasadının gecikmesi yağ fiyatlarını son beş yılın en yüksek seviyesine çıkardı. 2019/2020 satış sezonunda 6.2 milyon tonla dünyanın lider ayçiçeği yağı ihracatçı olan Ukrayna'da 31 Ağustos itibariyle elde edilen mahsul geçen yılın aynı dönemine kıyaslanıyüzde 46.6 geride kaldı. UkrAgro-Consult tarafından sağlanan veriye göre ülkede hasat edilen ürün geçen yılın gerisinde kalırken, verimlilik de yüzde 15.6 düşüş gösterdi. Azalan üretim, sevkiyatlarda aksamalara yol açınca fiyatlar yükselişe geçti. Küresel ayçiçeği ihracatının önemli bir bölümünü gerçekleştiren Ukrayna ve Rusya'nın yağ fiyatlarını takip eden CME Karadeniz Ayçiçek Yağı Endeksi Haziran 2015'ten bu yana en yüksek seviyeye geldi. Ekim vadeli ayçiçeğinin fiyatı sadece 1 hafta içinde %8 artarak 840 dolar/tona yükseldi. Bir tüccar Agricensus'a verdiği demeçte, "Mevcut fiyat artışının ana nedeni, eylül için yapılan büyük hacimli kontratlara karşın hasadın gecikmesi. Eylül geldi ancak mahsul yetersiz. Sözleşmelerin bir şekilde yerine getirilmesi gerekiyor, bu yüzden piyasada panik görüyoruz" dedi. Piyasa kaynaklarına göre eylülde çıkış yapması gereken 450 bin ton ürün var ancak limanlarda stoklarının çok düşük olması ihracatçıları tedirgin ediyor. Diğer taraftan en büyük alıcı Hindistan, Çin ve AB'nin güçlü talebinin sürmesi ayçiçek yağı piyasasındaki yangını körüklüyor. Ekim-aralık döneminde sevk edilmek üzere yaklaşık 2 milyon ton Ukrayna ayçiçeği yağı satıldığı ve bunun üçte birini Hindistan ve Çin'in satın aldığı belirtiliyor.

Türkiye en büyük ithalatçılardan

Türkiye'nin 2019/2020 pazarlama yılında Hindistan ve AB-28'in ardından üçüncü büyük ayçiçeği ithalatçısı olduğu tahmin ediliyor. Nisan ayı itibariyle dünya genelinde 2.7 milyon ton ithalat ve 3.28 milyon ton ihracat gerçekleştirildi. Türkiye ayçiçeği yağı ithalatının yaklaşık yarısını Ukrayna'dan, diğer bölümün büyük bir kısmını ise Rusya, Arjantin, Romanya ve Bulgaristan'dan yapıyor. Oil

World'de yer alan tahmine göre 2019/2020 döneminde Türkiye'nin ayçiçeği yağı ithalatı 560 bin ton olarak gerçekleşti. Aynı dönemde Türkiye'nin ihracatının ise 490 bin ton olduğu tahmin ediliyor.

Dünyada ayçiçek yağı ithalatı (Bin ton)

Ülkeler	2018/19	2019/20*
Hindistan	2328	2600
AB-28	2128	2268
Mısır	452	460
TÜRKİYE	529	560
Irak	498	520
İran	797	550
Diğer Avrupa	200	217
Güney Afrika	240	210
Belarus	85	82
Çin	1032	1370
Diğer	2.653	3.026
Dünya	11.396	12.362

*Tahmini

Dünyada ayçiçeği yağı üretimi (Bin ton)

Ülkeler	2018/19	2019/20*
Ukrayna	6.536	6.830
Rusya	5.126	5.868
AB-28	3.519	3.650
Arjantin	1.432	1.291
TÜRKİYE	1.007	1.104
Güney Afrika	273	283
Çin	254	259
ABD	201	185
Hindistan	60	63
Diğer	1.568	1.605
Dünya	19.976	21.138

*Tahmini

Küresel gıda kullanımında payı %12'ye çıktı

Ayçiçek yağının 2019/20 döneminde küresel gıda kullanımında payının yüzde 12 ile rekor seviyeye yükselmesi bekleniyor. Küresel gelirdeki artışın daha kaliteli yağlara olan talebi güçlendirmesi, buna paralel üretimin istikrarlı şekilde artması ayçiçeği yağına geçişi hızlandırıyor. ABD Tarım Bakanlığı'nın (USDA) raporuna göre 2011'den bu yana, ayçiçeği yağı üretimi diğer tüm yağlardan daha hızlı artış gösterdi ve yılda ortalama yüzde 7 büyüdü. Bu eğilim, 2019/20 pazarlama yılında, palmiye ve kolza yağı üretiminin olumsuz hava koşulları ve Çin ticaret endişeleri nedeniyle düşmesiyle hızlandı. Bu dönemde küresel ihracatın büyüklüğü yaklaşık 12.3 milyon ton olarak gerçekleşti. Diğer taraftan 2020 başında fiyatların daha cazip olması da Ayçiçek yağını daha iyi bir seçenek haline getirdi. Ayçiçek yağı, şubat ortasından nisan başına kadar kolza yağından daha ucuz kaldı ve bu da satın alımları teşvik etti. Çin'in Ayçiçek yağı ithalatı Nisan ayında tüm zamanların en yüksek seviyesini gördü ve 251 bin tona ulaştı. Çin'de 2019/20 sezonunda Ayçiçek yağının gıdada kullanım oranı 7 yıla öncesinin iki katına ulaştı.

GLENCORE 1.5 MİLYON TON KAPASİTELİ TERMİNALİ ALDI **Ukrayna'nın 'nebati yağ' terminali satıldı**

Glencore Agriculture Ltd. Ukrayna'nın Mykolai bölgesindeki limanın en önemli terminallerinden birini Orexim şirketler grubundan satın aldı. Nebati yağ ihracatında depolama ve yükleme hizmetleri yürütülen Everi liman terminali 2010 yılında inşa edilmiş ve 2018'de kapasitesi genişletilmişti. 160 bin ton depolama kapasitesi olan terminalin ihracat adreslerine gönderilmek üzere 1.5 milyon ton yağ yükleme kapasitesi bulunuyor.

Dünyanın önde gelen tarım ürünleri işleme, pazarlama ve satış şirketlerinden biri olan Glencore Agriculture'ın CEO'su David Matiske, bu anlaşmanın Ukrayna'nın tarım sektöründeki uzun vadeli hedeflerini yansıttığını ve küresel nebati yağ tedarik zincirinde güvenilir bir ortak olmayı amaçladıklarını söyledi.

Kredi faizinde artış hızlanıyor

7 Ağustos'tan beri yüzde 8,25 politika faiziyle fonlama yapmayan Merkez Bankası'nın sıkılaştırma adımları kredi faizlerini de yükseltti. Ağustos ayı itibariyle ticari kredi yüzde 12,85 ile yılın zirvesine çıktı.

Merkez Bankası'nın sıkılaştırma önlemleri kredi faiz oranlarına da yansıdı. Özellikle Merkez Bankası'nın yüzde 8,25 faizle piyasayı fonladığı repo ihalelerine ara verdiği 7 Ağustos haftasında tüketici kredi faizlerinde belirgin bir yükseliş başladı. Merkez Bankası verilerine göre ağustos ayı itibariyle ihtiyaç kredisi faizleri yüzde 16,54'e, taşıt kredi faizleri yüzde 14,39'a, konut kredisi faizleri yüzde 11,09'a yükseldi. Tüketici kredileri ortalama faiz oranı dayüzde 14,39'a çıktı. TL bazlı ticari kredi faizleri ise yüzde 12,85 ile yılın en yüksek seviyesine ulaştı. Analistler kredi faizlerindeki yükseliş trendinin Merkez Bankası'nın sıkılaştırma önlemlerine göre şekilleneceğini ancak faiz oranlarının yüzde 20'nin üzerine gelmesinin sürpriz olmadığını belirtti.

Merkez Bankası'nın haftalık verilerine göre ise 28 Ağustos haftası itibariyle de ihtiyaç kredisi faizi yıllık yüzde 18,06'ya, taşıt kredisi faizi yüzde 15,60'a, konut kredisi faizi ise yüzde 13,31'e yükseldi. Tüm tüketici kredisi faiz oranları 25 Kasım 2019 haftasından bu yana gördükleri en yüksek seviyeye çıktı. 2020 boyunca da tüketici kredi faizlerindeki en yüksek oran da görülmüş oldu.

Konut faizinde sert yükseliş

Merkez Bankası'nın aylık verisine göre ağustos ayı itibariyle konut kredisi faiz oranı yıllık yüzde 11,09'a çıktı. Haziranda kamu bankalarının da kampanyasının etkisiyle yüzde 9,30'a, temmuzda yüzde 9,11'e kadar inen konut kredi faizleri

200 baz puan birden yükseldi. Merkez Bankası haftalık verilerine göre ise konut kredi faizleri son iki haftadır sert yükseliş gösteriyor. 21 Ağustos haftasında 11,66 seviyesinde olan konut kredisi faizi 28 Ağustos haftasında yüzde 13,31'e çıktı. 165 baz puanlık bir artış yaşandı. 21 Ağustos haftasında da 14 Ağustos haftasına göre 175 baz puanlık artış vardı. 7 Ağustos'tan bu yana ise konut kredisi faizlerinde neredeyse 400 baz puanlık yükseliş yaşandı. Şu anda özellikle daha önce kampanya başlatan kamu bankalarının internet sitelerinde birinci el konut kredisi faiz oranları aylık olarak 0,99-1,09 arasında değişiyor. Özel bankalarda ise konut kredisi faizleri aylık yüzde 1,15 ile yüzde 1,35 arasında değişim gösteriyor.

1 ayda 4 puan birden arttılar

Haftalık verilere göre ağustos sonunda temmuz sonuna göre ihtiyaç kredisi faizleri 465 baz puan, taşıt kredisi faizleri 402 baz puan, konut kredisi faizleri ise 409 baz puan arttı. Bu dönemde Merkez Bankası'nın ağırlıklı ortalama fonlama maliyetindeki değişim ise 238 baz puan oldu. Cuma günü itibariyle Merkez Bankası'nın ağırlıklı ortalama fonlama maliyeti yüzde 10,14 seviyesinde. Merkez Bankası haftalık verilerine göre ihtiyaç kredi faizi 28 Ağustos haftasında bir önceki haftaya göre 32 baz puan, taşıt kredisi faizi ise 22 baz puan artış gösterdi. Ve 28 Ağustos itibariyle yüzde 18,06'ya çıktı. Bankaların internet sitelerine göre şu anda ihtiyaç kredisi faiz oranları farklılık göstermekle birlikte aylık yüzde 1,07 ile yüzde 1,78 arasında değişiyor. İhtiyaç kredisi faizinde Merkez Bankası'nın ağustos ayı verisi de Kasım 2019'dan sonra en yüksek seviyeye işaret ediyor. İhtiyaç kredi faizleri ağustos ayı itibariyle yüzde 16,54 olarak belirlendi. Kasım 2019'da yüzde 16,99 seviyesindeydi.

Mevduat faizi yüzde 10 sınırında

Merkez Bankası verilerine göre bankaların TL mevduat için uyguladıkları faiz oranı ağustos ayı itibariyle yüzde 8,98'e yükseldi. Mart 2020'de mevduat faiz oranı yüzde 9,19 seviyesindeydi. Yine Merkez Bankası'nın haftalık verilerine göre 28 Ağustos haftasında bir önceki haftaya göre 18 baz puan yükselişle TL mevduat faizi yüzde 9,75 çıkarken dolar mevduat faizi 8 baz puan artışla yüzde 1,13 ve Euro mevduat faizi 1 baz artışla yüzde 0,42'ye yükseldi. Analistler eylül ayı itibariyle TL mevduat faizinin yıllık yüzde 12'ye yaklaşmasını bekliyor. Analistlerin dikkat çektiği bir nokta ise mevduat faizindeki gelişmelerin dolarizasyonun aşılması için de bir anahtar rolü oynayabileceği oldu.

Aktif rasyosu bu hafta kalkabilir

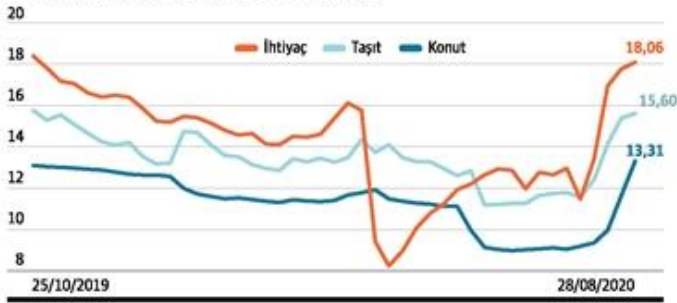
Konuya ilişkin bilgi veren bir analist kredi faizlerinin yüzde 20'nin üzerini göreceğini vurguladı. Kredilerde frene basılmasını öngören analistler Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun (BDDK) da aktif rasyosu uygulamasını bu hafta içinde kaldırması beklentisi içinde.

Kredi faizlerinde aylık değişim (%)

Tarih	İhtiyaç	Taşıt	Konut	Ticari	Tüketici Kredisi
2019-08	23,09	22,89	14,15	19,91	21,17
2019-09	20,17	20,18	12,98	18,24	18,25
2019-10	18,34	16,03	13,12	15,95	17,18
2019-11	16,99	14,95	12,96	14,11	16,23
2019-12	15,98	13,75	12,69	13,68	15,35
2020-01	15,19	14,06	11,88	11,97	14,61
2020-02	14,36	13,12	11,43	11,34	13,84
2020-03	14,73	13,35	11,40	11,99	14,04
2020-04	12,39	13,91	11,72	10,98	12,07
2020-05	10,61	13,12	11,23	9,83	10,68
2020-06	12,67	11,64	9,30	9,97	11,40
2020-07	12,37	11,61	9,11	10,30	11,01
2020-08	16,54	14,39	11,09	12,85	14,39

Kaynak: TCMB

Bankaların kredi faiz oranları (%)

Ticari kredi faizlerinde yılın zirvesi

Ticari kredi faizlerinde de yükseliş sürüyor. Merkez Bankası'nın ağustos ayına ilişkin verilerine göre TL bazlı ticari kredi faizi yüzde 12,85 ile bu yılın zirvesine çıktı. Aralık 2019'de TL bazlı ticari kredi faizleri yüzde 13,68 seviyesindeydi. Ticari kredi faizleri Merkez Bankası ve BDDK'nın adımlarıyla Mayıs ayında yüzde 9,83'e kadar gerilemişti. Ancak sıkılaştırma adımları çerçevesinde bir ayda 250 baz puanlık bir yükseliş yaşandı. Temmuzda TL bazlı ticari kredi faizleri yüzde 10,30 seviyesindeydi. Merkez Bankası verilerine göre 28 Ağustos haftasında bir küçük gerileme gözlense de ticari kredi faizleri yılın en yüksek seviyelerinde olmaya devam ediyor. 21 Ağustos haftasında yüzde 13,7 ile yılın en yüksek oranına oluşan TL bazlı ticari kredi faizleri 28 Ağustos haftasında yüzde 12,23'e geriledi. Dolar bazlı ticari kredilerin faiz oranı aynı haftada 37 baz puan yükselişle yüzde 5,79 olurken Euro bazlı ticari kredilerin faiz oranı 77 baz puan düşüşle yüzde 2,93'e geriledi. Dolar bazlı ticari kredi faizleri de 3 Ocak 2020'den beri görülen en yüksek seviyeye çıkmış oldu.

Denetimsiz fona sigorta çatısı kuruldu

Dört yıl önce kurulan ve bünyesinde finanstan, madencilğe kadar 20 dev şirket bulunan Türkiye Varlık Fonu'na, kamu bankalarının sigorta ve emeklilik şirketleri de aktarıldı. TVF, 8 sektörün ardından sigorta alanında da kamunun tüm 'oyuncularını' bünyesine katmış oldu. Sayıştay denetimine tabi olmayan fonun hacminin daha da büyümesi, verimliliğine ve kaynak kullanımına ilişkin tartışmaları yeniden ısıttı.

Aralarında Ziraat Hayat ve Emeklilik, Halk Hayat ve Emeklilik, Vakıf Emeklilik'in bulunduğu 6 kamu sermayeli sigorta şirketi, Varlık Fonu çatısı altında birleşmelerini tamamladı. Sigorta şirketleri 'Türkiye Sigorta Anonim Şirketi', emeklilik ve hayat şirketleri ise 'Türkiye Hayat ve Emeklilik Anonim Şirketi' adı altında birleşti. Türkiye Hayat ve Emeklilik 22.8 milyar liralık fon büyüklüğüyle katılımcı sayısı açısından pazarda ilk sıraya yerleşti.

DEVREDİLEN ZARAR YAZIYOR

Cumhurbaşkanı "6 köklü kurumumuzun faaliyetlerinin tek çatı altında toplanması verimliliklerini artıracak. Türkiye Sigorta, salgın döneminden ekonomiyi güçlendirerek çıkışımızın garantisi olacak" dedi. TVF bünyesindeki şirketler kamuoyunda gündeme geliyor. Önceki dönemlerde kâr eden Çaykur'un fona devirden sonra bilançosunda zarar oluşması tartışma yaratmıştı. Son olarak sigorta şirketlerinin devri de benzer gündeme zemin oluşturdu.

TEKNOLOJİ DE VAR MADENCİLİK DE	
Şirket	Sahiplik Oranı
Ziraat Bankası	% 100
Halkbank	% 75.3
Borsa İstanbul	% 90.6
Botaş	% 100
T. Petrolleri	% 100
THY	% 49.1
PTT	% 100
TÜRKSAT	% 100
Çaykur	% 100
Eti Maden	% 100

"FON ÜZERİNE 60.5 MİLYAR TL HARCANDI, GELECEK NESİLLER BORÇLANDIRILDI"

Eski Hazine Müsteşarı ve DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı İbrahim Çanakçı, fona ilişkin eleştirilerini şöyle dile getirmişti: Varlık fonu elinizdeki varlıkları değerlendirsin, gelirleri biriktirsin ve bunlardan bu nesil değil gelecek nesiller de faydalansın diye kurulur. Fon üzerinden 60.5 milyar TL harcandı. Başka ülkeler gelecek nesillere birikim bırakırken, bizim fon borç bırakmış durumda.

DENETİMSİZ FONA SİGORTA ÇATISI KURULDU

Bünyesinde 20'den fazla şirket barındıran Türkiye Varlık Fonu, kamu sermayeli 6 sigorta şirketini de sisteme katarak tek çatı altında topladı. Fonun Sayıştay denetimine kapalı olmasıyla tartışmalar yeniden alevlenirken, her geçen gün hacmi büyüyen fonun şeffaflıktan uzak olması da eleştirildi. Varlık Fonu'nun yaklaşık 30 milyar dolar büyüklüğe sahip olduğu tahmin ediliyor.

Türkiye Varlık Fonu (TVF) Aralık 2019'da yeni ekonomi programı çerçevesinde sigorta şirketlerini Varlık Fonu altında topladı. O dönemde yapılan açıklamaya göre "Türkiye ekonomisinin tasarruf bazının artırılması ve bankacılık dışı finansal sektörün geliştirilmesi amacıyla sigortacılık ve bireysel emeklilik sektöründe planlanan reformların bir parçası olan kamu sigorta şirketlerinin tek çatı altında birleştirdik" denilmişti. Proje kapsamında Güneş Sigorta AŞ, Halk Sigorta AŞ, Ziraat Sigorta AŞ, Vakıf Emeklilik ve Hayat AŞ, Halk Hayat ve Emeklilik AŞ ile Ziraat Hayat ve Emeklilik AŞ hisselerinin kamu bankalarına ve diğer ilgili taraflara ait olan payları TVF Finansal Yatırımlar AŞ tarafından satın alındı. Daha önce de yapılan girişimlerle birlikte neredeyse devletin en değerli şirketleri TVF'ye aktarılmış oldu. Dün Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Beştepe Millet Kongre ve Kültür Merkezi'nde düzenlenen Türkiye Sigorta Tanıtım Töreni'nde 2016 yılında gelecek nesillere güçlü bir ekonomi bırakma hedefiyle Türkiye Varlık

Fonu'nun kuruluşunu gerçekleştirdiklerini hatırlattı. Fonun, kuruluşundan bu yana geçen 4 yıllık sürede 8 farklı sektörden, 20 şirket, 2 lisans ve taşınmazlardan oluşan güçlü bir portföye ulaştığını vurgulayan Erdoğan "Bugün de sigorta sektörümüze yeni bir vizyon kazandıracağına inandığım stratejik bir hamleyi hayata geçiriyoruz" diye konuştu. Geçen yıl açıkladıkları yeni ekonomi programında sigortacılık ve bireysel emeklilik alanındaki reformları hızlandıracaklarını ilan ettiklerini ifade eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, şöyle devam etti: "Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu ile Türkiye Reasürans Anonim Şirketini kurarak bu yönde iki kritik adım attık. Kamu sermayeli sigorta şirketlerinin tek çatı altında birleştirilmesi ile bu sürecin eksik kalan yanını da tamamlamış oluyoruz. Ziraat Sigorta, Halk Sigorta, Güneş Sigorta, Ziraat Emeklilik, Halk Emeklilik ve Vakıf Emeklilik bundan sonra yollarına Türkiye Sigorta ve Türkiye Hayat Emeklilik çatısı altında devam edecekler. Böylece 38 bölge ve 2 bin 620 çalışanla, şimdilik, 15 milyon müşteriye hizmet veren ülkemizin en büyük sigorta ve emeklilik şirketini tesis ediyoruz. Bu büyük birleşme ile Türk sigortacılık sektörünü çok daha organize, çok daha rekabetçi bir yapıya kavuşturduğumuza inanıyorum."

DEVİRDEN SONRA HİÇ KAR YAZMADI

ÇAYKUR, Varlık Fonu'na devredildiğinden beri zarar ediyor. 2018 yılını 657 milyon liralık zararla kapatan, 2019 yılı zararı ise 733 milyon olan ÇAYKUR, reklam filmleri, açık hava reklamları ve çay bardağı alımı için 11 milyon 86 bin 458 TL harcadı. ÇAYKUR'un aldığı temperli kulplu cam bardakların maliyeti 5 milyon 250 bin TL oldu. Reklam filmleri için de 3 milyon 990 bin TL ödendi. TVF'ye devri gerçekleşmeden önce en son 2016 yılında 82 milyon lira kâr eden kurum, sonrasında sürekli zarar yazmaya başladı. 2017 yılında 267 milyon lira, 2018'de 657 milyon lira, 2019'da ise 635 milyon lira zarar yazdı. ÇAYKUR'un bankalara olan kredi borçları 2019 sonunda 3 milyar 498 milyon liraya çıktı. 2018 yılında 2 milyar lira olan banka kredileri bir yılda 1 milyar 442 milyon lira arttı.

SAYIŞTAY TARAFINDAN DENETLENEMİYOR

Ağustos 2016'da kurulan Türkiye Varlık Fonu, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin devreye girmesiyle 2018 yılında Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a bağlandı. Fonun yönetim kurulu başkanlığını Cumhurbaşkanı Erdoğan, Başkan yardımcılığı görevini ise Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak yürütüyor. Yaklaşık 30 milyar dolar büyüklüğe sahip olduğu tahmin edilen Varlık Fonu, kamu kuruluşu statüsünde olmadığı için Sayıştay tarafından denetlenemiyor. Fonu denetleyen resmi kurum ise, yine Cumhurbaşkanlığı'na bağlı olarak çalışan Devlet Denetleme Kurulu. Fonun 2019'da kamu şirketlerinin değerini artırmak yerine, inşaat ve enerji sektöründeki bazı borçlu şirketleri kurtarmak için kullanılması tepki çekmişti. 2019'da uluslararası piyasalardan 1 milyar euroluk borçlanma yapan Varlık Fonu yönetimi, İstanbul Finans Merkezi inşaatını üstlenen inşaat şirketlerinin taahhütlerini yerine getirememesi sonrasında 1.67 milyar TL bedelle projeye ortak olmuştu.

PARALEL HAZİNE GİBİ İŞLİYOR

CHP Grup Başkanvekili Özgür Özel TVF için daha önce şu değerlendirmeleri yapmıştı: "TVF'nin varlık yaratmak yerine borç yaratan bir yapılanma haline geldiğini ve adeta bir paralel hazineye dönüştüğünü ortaya koydu. Elimizdeki

bilgiler fonun, Hazine garantisiyle 34 milyar TL'lik borç ürettiği yönünde." Şirketin 2018 yılı faaliyet dönemine ilişkin mevzuata rağmen 2019 yılının ilk 3 ayında olağan genel kurul toplantısı gerçekleştirilmediğine de dikkat çeken Özel, şu değerlendirmelerde bulunmuştu: "Kuruluşundan bu yana mevzuata aykırı iş ve işlemler yapan bir şirketten söz ediyoruz. Şirketin sadece mali denetime tabi tutulmuş olmasını, hukuka uygunluk ve performans denetimi yapılmamış olmasını da not etmek durumundayız. Norveç Varlık Fonu yöneticisi, bir başka fon yöneticisinin kiraladığı uçakla seyahat ederek kurumun itibarını ve kültürünü zedelediği için istifa etmişti. Türkiye'de ise ülkemizin geleceğindeki varlıklarının bile içine konduğu TVF'nin kamu kaynaklarının ne şekilde kullandığı ya da ekonomiye nasıl faydalı olabileceğine yönelik denetlemelerinin yapılmamış olmasını ciddi bir eksiklik olarak görüyoruz."

60 MİLYAR LİRA BORÇLANDI

Eski Hazine Müsteşarı ve DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı İbrahim Çanakçı daha önceki açıklamalarında, Merkez Bankası rezervleri ve 40 milyar TL'lik ihtiyat akçesi gibi Varlık Fonu üzerinden de 60 milyar TL'nin kur için harcandığını söylemişti. İbrahim Çanakçı şu noktalara değindi: "Varlık Fonu'nu niçin kurarsınız. Elinizdeki varlıkları değerlendirsin, elde ettiği gelirleri biriktirsin ve bunlardan bu nesil değil gelecek nesiller de faydalansın. Varlık fonlarının kuruluş amacı budur. Cari fazlası ve doğal kaynakları olan ülkelerde varlık fonları bunun için kurular. Yani nesiller arası adil bir paylaşım işlevi görür. Biz de tam tersi oldu. Hazine'nin web sayfasından borçlanma istatistikleri kısmından nakit dışı borç tablosuna bakın. Varlık Fonu kısa süre içinde 60.5 milyar dolar bırakmış durumda. Başka ülkelerin varlık fonu gelecek nesillere birikim bırakırken, bizim varlık fonu borç bırakmış durumda. Gelecek nesillerin cebinden alıyorsunuz. Kamu bankalarına sermaye enjekte etmek için Hazine'den borç alıyorsunuz ve kamu bankaları da basiretsiz bir yaklaşımla kredi fonlaması yapıyor. Bu sürdürülebilir bir strateji değil."

FITCH GÖRÜNÜMÜNÜ NEGATİFE DÜŞÜRDÜ

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch Raitings ise geçen hafta, Türkiye Varlık Fonu'nun görünümünü durağandan negatife revize ettiğini duyurmuştu. Fitch 28 Ağustos'ta Türkiye'nin kredi notu görünümünü döviz rezervlerinin tükenmesi ve itibarı zayıf para politikası sonucu dış finansman risklerinin artması nedeniyle "durağan"dan "negatif"e çevirmişti. Fitch, ağırlıklı olarak enerji, petrokimya ve madencilik alanında sermaye yatırımlarından dolayı Türkiye Varlık Fonu'nun net borç/FAVÖK'ünün 2025'e kadar sekiz katına çıkmasını bekliyor.

SİGORTA SEKTÖRÜNÜN BÜYÜKLÜĞÜ 154 MİLYAR LİRA

Cumhurbaşkanı Erdoğan, atılan bu adımın sadece sigortacılık sektörüne değil finans piyasasına ve reel ekonomiye de önemli katkılarının olacağını belirterek "Türk sigorta ve emeklilik sektörü ne kadar yüksek düzeyde fon biriktirirse ülkemizin büyümesine ve kalkınmasına o derece destek verecektir. Özellikle hayat sigortaları ve emeklilik sistemi uzun dönemli ve düşük maliyetli fon birikimine katkı sağlayan temel araçlardır. Devletin desteği ve teşvikiyle fon tutarı 154 milyar liraya ulaşan Bireysel Emeklilik Sisteminde yapılacak atılımlarla reel sektöre uzun vadeli ve düşük maliyetli büyük bir kaynak sağlanabilecektir. Birbirini tamamlayan kamu sermayeli 6 köklü kurumumuzun faaliyetlerinin tek

çatı altında toplanması bu şirketlerin verimliliğini artıracak, maliyetleri düşürecek, sektöre yeni bir dinamizm kazandıracaktır” değerlendirmesinde bulundu.

YENİ ÜRÜN GELİŞTİREMİYORLAR

Türk sigortacılığının en önemli sorununun sektörün belirli branşlarda yoğunlaşması ve yeni ürün geliştirmekte yetersiz kalması olduğunu dile getiren Cumhurbaşkanı Erdoğan “Türkiye sigorta yenilikçi bakış açısıyla sigortacılık hizmetlerinin daha geniş kesimleri ulaşması ve istikrarlı büyümenin devamlılığı adına önemli bir misyon üstlenecektir. Yeni yapının kar gayesi yanında sektör ve kamu yararını da önceleyen bir zihniyetle çalışması sistemin yenilikçilik açığını da giderecektir. Önümüzdeki dönemde sektörde hem sigorta hem de emeklilik tarafında önemli gelişmeler yaşanmasını bekliyoruz. Türkiye’den bölgesel bir sigorta lideri çıkarma hedefimize bir adım daha yaklaştığımıza inanıyorum. Adını gücünden alan Türkiye Sigorta’nın sigorta sektörümüzü küresel rekabette zirveye taşımasını ümit ediyorum” dedi.

BÜNYESİNDE 20 ŞİRKET VAR

Türkiye Varlık Fonu’nda toplamda 20 şirket yer alıyor. Bunlar ise şöyle sıralanmış: Finansal Hizmetler tarafında Ziraat Bankası, HalkBank, Vakıfbank, Borsa İstanbul, TVF Finansal Yatırımlar, Platform AŞ. Enerji kolunda: Botaş, Türkiye Petrolleri, TVF Enerji, TVF Rafineri ve Petrokimya. Ulaştırma ve lojistik alanında: Türk Hava Yolları, PTT, İzmir Alsancak Limanı, Türkiye Denizcilik İşletmeleri. Madencilik sektöründe Eti Maden, TVF Maden. Şans oyunları tarafında lisanslar bulunuyor. Tarım ve gıda alanında Çaykur, Kayseri Şeker. Gayrimenkul sektöründe de yer alan TVF, İstanbul Uluslararası Finans Merkezi projesine de yatırım yapan TVF’nin portföyünde Türkiye genelinde 46 adet taşınmaz. Teknoloji ve Telekom Türksat, Türk Telekom ve Turkcell. Aynı zamanda son eklenen sigorta şirketleri TVF bünyesinde

Normal çalışma düzenine dönen işverenlere; normalleşme desteği

İşyerinde normal çalışma düzenine geçen işyerleri için yeni bir destek düzenlemesi yapıldı. İşte normalleşme desteğinin usul ve esasları...

İşyerinde normal çalışma düzenine geçen işyerleri için yeni bir destek düzenlemesi yapıldı. 28 Temmuz 2020 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7252 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi ile 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununa geçici 26 ncı madde eklenerek, işyerinde normal çalışma düzenine geçen işyerleri için yeni bir destek düzenlemesi yapıldı. Yapılan düzenlemeyle;

- 4447 sayılı Kanunun geçici 23 üncü maddesi kapsamında 1 Temmuz 2020 tarihinden önce kısa çalışma başvurusunda bulunan özel sektör işyerlerinde kısa çalışma ödeneğinden yararlanan sigortalıların işyerindeki kısa çalışmasının sona ererek aynı işyerinde haftalık normal çalışma sürelerine dönmeleri,

- 4447 sayılı Kanunun geçici 24 üncü maddesi kapsamında 1 Temmuz 2020 tarihinden önce başvuruda bulunarak nakdi ücret desteğinden yararlanılması ve

nakdi ücret desteğinden yararlanan sigortalı için haftalık normal çalışma süresine dönülmesi,

Durumunda özel sektör işverenlerine bu sigortalılardan dolayı 31 Aralık 2020 tarihini geçmemek üzere kısa çalışmanın/nakdi ücret desteğinin sona erdiği tarihi takip eden aydan itibaren üç ay süreyle, kısa çalışma ödeneği/nakdi ücret desteği alınan aylık ortalama gün sayısı kadar, prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan işçi ve işveren hissesi primlerinin tamamı tutarında prim desteği sağlanacak.

Normalleşme desteğinin usul ve esasları nelerdir?

Destekten yararlanma şartları;

- 1- Sigortalının kısa çalışma ödeneğinden/nakdi ücret desteğinden yararlanması ve işyerinde haftalık normal çalışma süresine dönmesi,
- 2- İşyerinin özel sektör işverenine ait olması,
- 3- 07252 kanun numarası seçilmek suretiyle düzenlenmiş olan aylık prim ve hizmet belgesinin/muhtasar ve prim hizmet beyannamesinin SGK'ya verilmiş olması, gerekmektedir.

Prim desteğinden yararlanma süresi

Bu destekten, kapsama giren sigortalılardan dolayı 31 Aralık 2020 tarihini geçmemek üzere kısa çalışmanın/nakdi ücret desteğinin sona erdiği tarihi takip eden aydan itibaren üç ay süreyle her bir ay için;

- Kısa çalışma ödeneği alan her bir sigortalı için kısa çalışma ödeneği aldığı aylık ortalama gün sayısı,
- Nakdi ücret desteğinden yararlanan her bir sigortalı için nakdi ücret desteği aldığı aylık ortalama gün sayısı,

Kadar yararlanılacaktır.

İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanacak prim desteği tutarı

Bu destek kapsamında işe alınan sigortalıların 5510 sayılı Kanunun 82 nci maddesi uyarınca belirlenen prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigortalı ve işveren hissesi primlerinin tamamı tutarında her ay bu işverenlerin

Sosyal Güvenlik Kurumuna ödeyecekleri tüm primlerden mahsup edilmek suretiyle işverene prim desteği sağlanacaktır.

Örneğin destek kapsamına giren sigortalı (C)'nin 2020/Ağustos, Eylül ve Ekim ayları için destekten yararlanacağı, ilgili aylarda kısa çalışma ödeneği aldığı aylık ortalama gün sayısının 20 olduğu ve bu aylarda prim ödeme gün sayısının 30, prime esas kazancının da 4.000,00 TL olduğu varsayıldığında;

Her ay için;

$4.000,00 * \% 37,5 = 1.500$ TL destek öncesi işverence ödenmesi gereken sigorta primi ve işsizlik sigortası primi tutarı,

$20 * 98,10 = 1.962 * \% 37,5 = 735,75$ TL destekten yararlanılacaktır.

Bu durumda, destek sonrası işveren tarafından ödenmesi gereken prim tutarı;

$1.500 - 735,75 = 764,25$ TL olacaktır.

Destekten yararlanmak amacıyla yapılacak olan başvurunun şekli

Bu kapsama giren sigortalılardan dolayı www.sgk.gov.tr adresinden giriş yapılmak suretiyle erişilen "e-SGK/İşveren/İşveren Sistemi/Teşvikten Faydalanılacak Sigortalı Tanımlama" ekranlarında yer alan "4447 Sayılı Kanun Geçici 26. Madde Desteği" menüsü vasıtasıyla başvurular yapılacaktır.

Diğer hususlar

1- Bu kapsamda işverene sağlanan sigortalı hissesine karşılık gelen destek tutarının sigortalıya ödenmesi, sigortalı tarafından işverenden talep edilemez.

2- Bu destek kapsamında olmasına rağmen, bu destekten yararlanmayan işverenlerce sonradan geriye yönelik yararlanmak üzere talepte bulunulması halinde, 2018-17 sayılı Genelgede açıklanan usul ve esaslar doğrultusunda, geriye yönelik prim desteğinden yararlanılmak istenen ayı/dönemi takip eden altı ay içinde başvuruda bulunulması kaydıyla, bu talepler işleme alınacaktır.

3- Bu destekten yararlanan işverenler, bu teşvikten yararlanan ayda aynı sigortalı için 5510 sayılı Kanunda ve diğer kanunlarda yer alan diğer sigorta primi indirimi, teşvik ve desteklerden yararlanamaz.

4- Bu destekten yararlanmakta olan işyerinin, farklı bir sosyal güvenlik merkezi görev alanına giren başka bir adrese nakli halinde, prim desteğinden yararlanılan

sigortalılardan dolayı, üç aylık destek süresi aşılmamak kaydıyla kalan süreler için yararlanması mümkün bulunmaktadır.

5- Bu destekten yararlanan ve İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanan tutarlar, gelir ve kurumlar vergisi uygulamalarında gelir, gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınmaz.

6- Özel sektör işverenleri, bu destekten yararlanmak için yukarıda açıklanan şartları sağlamaları halinde, destekten yararlanılacak aya ilişkin 07252 kanun numarası seçilerek düzenlenen aylık prim ve hizmet belgesinin/muhtasar ve prim hizmet beyannamesinin yasal süresinde SGK'ya verilip verilmesi gerekmektedir. 07252 kanun numarası seçilerek düzenlenen aylık prim ve hizmet belgesinden/muhtasar ve prim hizmet beyannamesinden dolayı tahakkuk edecek primlerin süresinde ödenip ödenmediğine bakılmaksızın söz konusu maddede belirtilen destekten yararlanılabilecektir.

7- Kısa çalışmadan yersiz yararlanıldığının tespiti veya kısa çalışma başvurusuna yönelik uygunluk tespitinin olumsuz sonuçlanması ya da nakdi ücret desteğinden yersiz yararlandığının tespiti halinde, işyeri normalleşme desteği kapsamında sağlanan destekten yersiz yararlanmış sayılacak. Yersiz yararlanan prim desteği tutarları 5510 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinin ikinci fıkrası uyarınca gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte işverenden tahsil edilecek.

Sosyal Koruma Kalkanı kapsamındaki destekler 34 milyar liraya yaklaştı

Sosyal Koruma Kalkanı kapsamında vatandaşlara sağlanan destek ve yardım miktarı 34 milyar liraya yaklaştı.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk, Twitter hesabından, Sosyal Koruma Kalkanı kapsamında, "Kısa Çalışma Ödeneği, Nakdi Ücret Desteği, İşsizlik Ödeneği, Sosyal Destek Programı ve Biz Bize Yeteriz Türkiye" şeklinde desteklerin ve yardımların yapıldığı tabloyu paylaştı.

Tabloya göre, Sosyal Destek Programı FAZ 1'de 2 milyon 111 bin 254 haneye 2 milyar 111 milyon 254 bin lira, FAZ 2'de 2 milyon 316 bin 10 haneye 2 milyar 316 milyon 10 bin lira, FAZ 3'te ise 1 milyon 817 bin 555 haneye 1 milyar 817 milyon 555 bin lira destek verildi.

Sosyal Koruma Kalkanı

07.09.2020

Türkiye Geneli

		Ödeme Yapılan Hane/Kişi	Miktar (TL)
Sosyal Destek Programı (Hane)	FAZ 1	2.111.254	2.111.254.000
	FAZ 2	2.316.010	2.316.010.000
	FAZ 3	1.817.555	1.817.555.000
Biz Bize Yeteriz Türkiyem	Hane	1.824.572	1.824.572.000
Kısa Çalışma Ödeneği	Çalışan	3.579.095	18.576.354.609
Nakdi Ücret Desteği	Çalışan	1.901.212	3.611.536.114
İşsizlik Ödeneği	Kişi	811.469	3.566.751.617

#BirlikteBaşaracağız

Toplam: 33.824.033.340 TL

[f](#) [@](#) [v](#) ailevecalisma

www.ailevecalisma.gov.tr

Biz Bize Yeteriz Türkiyem kampanyası kapsamında 1 milyon 824 bin 572 haneye 1 milyar 824 milyon 572 bin lira; Kısa Çalışma Ödeneği çerçevesinde 3 milyon 579 bin 95 çalışana 18 milyar 576 milyon 354 bin 609 lira, Nakdi Ücret Desteği çerçevesinde, 1 milyon 901 bin 212 çalışana 3 milyar 611 milyon 536 bin 114 lira, İşsizlik Ödeneği kapsamında 811 bin 469 kişiye 3 milyar 566 milyon 751 bin 617 lira ödeme yapıldı.

Sosyal Koruma Kalkanı kapsamında yapılan destek ve yardımların toplamının 33 milyar 824 milyon 33 bin 340 lira olduğu kaydedildi.

Nakit dengesi 30,3 milyar lira fazla verdi

Hazine nakit dengesi, ağustos ayında 30 milyar 381 milyon lira fazla verdi.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, ağustos ayına ilişkin nakit gerçekleştirmelerini açıkladı.

Buna göre, geçen ay Hazinenin nakit gelirleri 112 milyar 241 milyon lira, nakit giderleri 81 milyar 859 milyon lira oldu. Faiz dışı giderler 70 milyar 674 milyon lira, faiz ödemeleri ise 11 milyar 186 milyon lira olarak gerçekleşti. Faiz dışı denge ise 41 milyar 567 milyon lira fazla verdi.

Ağustos ayında nakit dengesinde 30 milyar 381 milyon lira fazlalık oluştu.

Geçen ay devirli-garantili borç geri dönüşü 15 milyon lira olarak kayıtlara geçerken, kur farklarından kaynaklanan artış 2 milyar 789 milyon lira olarak gerçekleşti. Kasa/banka net hesabı ise 70 milyar 680 milyon liraya yükseldi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan 'güçlü toparlanma' mesajı

Yılın ikinci çeyreğinde beklendiği gibi bir küçülmenin yaşandığını vurgulayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Tüm veriler üçüncü çeyrekte güçlü bir toparlanma yaşayacağımıza işaret ediyor" ifadelerini kullandı. Ayrıca Erdoğan, yüz yüze ve uzaktan eğitimin birlikte gerçekleştirileceğini açıkladı.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde düzenlenen Cumhurbaşkanlığı Kabine Toplantısı'nın ardından millete seslendi.

Erdoğan, "Ülkemizin sağlıktan dış politikaya, tabii afetlerden ekonomiye kadar olan tüm önceliklerini görüştüğümüz kabinemizde yaptığımız istişarelerle önümüzdeki dönemin yol haritasını çıkartıyoruz." diye konuştu.

Gündemlerinin ilk maddesinin koronavirüs salgını olduğunu dile getiren Erdoğan, salgının tüm dünya ile birlikte Türkiye'yi de tehdit etmeyi sürdürdüğünü belirtti.

Dünyada vaka sayısının 28 milyona yaklaştığını, ölü sayısının da 900 bini aştığını söyleyen Erdoğan, "Yerküredeki hiçbir yerin bu salgının etkisinden kurtulamadığı anlaşılıyor. Günlük vaka rakamlarının 80 bini, ölü sayılarının bini geçtiği ülkeler var. Avrupa ülkelerinin bazıları salgının yeni dalgası ile boğuşuyor." değerlendirmesini yaptı.

Bu fotoğraf içinde Türkiye'nin hem sağlık alt yapısının gücü hem alınan tedbirler sayesinde oldukça iyi bir noktada bulunduğuna işaret eden Erdoğan, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Ancak mevcut durum da bizim için kabul edilebilir değildir. Vaka ve vefat sayılarındaki kısmi yükselişten derin üzüntü duyuyoruz. Vatandaşlarımızdan

'tamam' diye ifade ettiğimiz temizlik, maske, mesafe kurallarına sıkı bir şekilde riayet etmelerini bekliyoruz. Ayrıca her ilimizde ihtiyaçlara göre ilave tedbirler alıyoruz. Bu çerçevede kafe ve restoranlar kurallara uygunluk bakımından çok daha sıkı şekilde denetlenecektir. Toplu taşımada tüm illerimizde ayakta yolcu alınmasına kesinlikle müsaade edilmeyecektir. Riskli illerde İl Hıfzıssıhha Kurulu kararıyla kapasite sınırlamasına da gidilebilecektir. Maske kullanımı başta olmak üzere kurallara uymayanlara kesilen cezalar muhakkak tahsil edilecektir. Esnek ve kademeli mesai usullerinin yaygın şekilde tatbiki sağlanacaktır."

"Başarı vatandaşlarımızın vereceği desteğe bağlıdır"

Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın salgının seyri ile ilgili her hafta kapsamlı bilgilendirme yaptığını hatırlatan Erdoğan, "Günlük vaka, vefat, yoğun bakım istatistikleri de her akşam yayınlanıyor. Şeffaf bir şekilde yürüttüğümüz bu sürecin başarısı vatandaşlarımızın vereceği desteğe bağlıdır. Koronavirüs henüz tam olarak çözülememiş dolayısıyla etkin ve kullanılabilir tedavisi bulunamamış bir hastalıktır. Bu durum sağlam veya hasta bir bireyin veya her bireyin kendi tedbirini kendisinin almasını zorunlu kılıyor. Hükümet olarak mart ayından sonra açtığımız çok sayıda yüksek kapasiteli hastane ile teşhis ve tedavi imkanlarını sürekli genişletiyoruz." değerlendirmesinde bulundu.

Sağlık çalışanlarının çok büyük bir özveriyle vatandaşlara hizmet vermek için canla başla çalıştıklarını vurgulayan Erdoğan, "Bu vesileyle doktorundan temizlik görevlisine kadar 1 milyon 100 bin sağlık ordumuzun her bir mensubuna şükranlarımı sunuyorum. Valisinden kaymakamına, polisinden jandarmasına kadar mülki idare teşkilatımız da bu sürece büyük destek veriyor. Vefa sosyal destek grupları, bünyesinde görev alan 144 bin kişiyle toplamda 16 milyon talebi karşılayarak vatandaşlarımızın hizmetine koşmuştur. İçişleri Bakanlığımız yayınladığı genelgelerle, yürüttüğü denetim faaliyetiyle salgın tedbirlerinin en etkin şekilde uygulanmasını sağlamıştır." ifadelerini kullandı.

"Asıl iş vatandaşlarımızın kendinde bitiyor"

Salgınla mücadelede görev alan tüm mülki idare teşkilatına, polislere, jandarmaya ve 112 personeline teşekkür eden Erdoğan, sözlerine şöyle devam etti:

"Bununla birlikte bir kez daha altını çizerek ifade etmek isterim ki asıl iş vatandaşlarımızın kendinde bitiyor. Kalabalık etkinliklerden uzak durmadığımız, sokakta, iş yerinde hatta evde belirlenen kurallara uymadığımız sürece ne açtığımız hastaneler ne cezai tedbirler tek başına bizi virüsten koruyabilir. Her vatandaşımızı kendimizin, evlatlarımızın, aile büyüklerimizin, sevdiklerimizin,

yaşadığımız şehirdeki herkesin sağlığı için seferberlik ruhuyla bu sürece destek vermeye davet ediyorum. Daha iyi bir çözüm bulunana kadar hayatımızı temizlik, maske, mesafe tedbirlerine göre yeniden düzenlemeliyiz.

Sonbaharın yaklaşmasıyla birlikte soğuk algınlığı ve grip gibi mevsim hastalıklarının yükü üzerimize binmeden, günlük vaka sayılarını 100'ün altına, vefat sayılarını da mümkünse sıfıra indirmeliyiz. Dünyanın geri kalanında bu salgın tamamen bitmeden bizim gerçek anlamda kendimizi güvende hissedemeyeceğimizi elbette biliyoruz. Önemli olan ülke ve millet olarak salgından korunma yöntemlerini en ideal düzeyde uygulamamızdır. Tedbiri hakkıyla aldıktan sonra takdiri Rabbimize bırakacağız."

Salgında hayatını kaybeden tüm vatandaşlara Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı dileyen Erdoğan, "Halen tedavisi süren vatandaşlarımıza Mevla'dan şifalar niyaz ediyorum. Rabb'im ülkemizi ve milletimizi her türlü afetten, hastalıktan iç ve dış saldırıdan muhafaza eylesin diyorum." ifadelerini kullandı.

Salgın döneminde Türkiye'ye yaptıkları hizmetleri aksatmadıklarını ve sağlıkta yaklaşık 10 bin yatak kapasiteli şehir hastanelerini ve diğer hastaneleri hizmete sunduklarını aktaran Erdoğan, "Aldığımız ilave personelle sağlık kurumlarımızın insan kaynağını tahkim ettik. Maskeden koruyucu elbiseye, solunum cihazından teste, ilaçtan dezenfektana kadar salgınla mücadele için gereken her türlü araç gereci yerli olarak üretilip, kullanıma soktuk. Mesela ürettiğimiz 9 bin 350 solunum cihazından 2 bin 750'sini ihraç ettik." dedi.

Salgınla mücadelede attıkları her adımda bilim insanlarının tavsiyelerini göz önünde bulundurdıklarına dikkati çeken Erdoğan, şunları kaydetti:

"Vatandaşlarımızın testten ilaca ve yataklı tedaviye kadar ihtiyaçlarını ücretsiz olarak karşıladık. Bu kritik dönemde dünyanın neresinde olursa olsun hiçbir vatandaşımızı sahipsiz bırakmadık. Salgının başından itibaren 141 farklı ülkeden 100 bin vatandaşımızı kurduğumuz ulaşım köprüleri ile ülkemize getirdik. Bu süreçte tüm dünyanın gıptayla baktığı genel sağlık sigortası sistemimizin ve sağlık alt yapımızın gücünü bir kez daha test etme imkanı bulduk. Ekonomide teşviklerden organize sanayi bölgelerine ve gümrüklere test merkezleri kurmaya kadar üretim çarklarının durmaması için her türlü tedbiri aldık. Sosyal koruma kalkanı altında istihdamı ve gelir seviyesi düşük vatandaşlarımızı desteklemeye yönelik çok sayıda programı hayata geçirdik. 'Biz Bize Yeteriz' kampanyasında toplanan 2 milyar 76 milyon liralık meblağı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu üzerinden hane başı biner liralık ödemelerle vatandaşlarımıza aktarıyoruz."

"Veriler üçüncü çeyrekte güçlü bir toparlanma yaşayacağımıza işaret ediyor"

Erdoğan, salgının ekonomideki etkisine ilişkin, "Yılın ikinci çeyreğinde, beklendiği gibi bir küçülme yaşamış olsak da, gelişmiş ülkeler dahil dünyadaki pek çok devletten daha iyi durumda olduğumuz bir gerçektir. Tüm veriler üçüncü çeyrekte güçlü bir toparlanma yaşayacağımıza işaret ediyor." değerlendirmesinde bulundu.

Kovid-19 tedavisi yapan hastanelere bakım hizmeti bedeli olarak hasta başına 666 lira ödeme yaptıklarını belirten Erdoğan, yoğun bakımda bu miktarın iki katına çıktığını söyledi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, kısa çalışma ödeneği, nakdi ücret desteği, işsizlik ödeneği ve sosyal destek programı gibi başlıklar altında çalışanlara ve vatandaşlara yaklaşık 34 milyar liralık karşılıksız kaynak aktardıklarını, fesih kısıtlamasını ve nakdi ücret desteğinin süresini 2 ay daha uzattıklarını anımsattı.

Kısa çalışma ödeneğinin 31 Ekim'e kadar verilmeye devam edeceğini aktaran Erdoğan, ağustos sonu itibarıyla 2,3 milyon kişi için kısa çalışma ödeneğinin uzatılması talebinde bulunulmamasının, iş yerlerinin pek çoğunun normal çalışma düzenine geçtiğini gösterdiğini dile getirdi.

"Ağustos ayı ihracatımızı geçen yılın aynı ayının bile üzerinde bir rakamla kapattık"

Erdoğan, normal çalışma düzenine geçen iş verenlere de 3 aya kadar asgari ücret üzerinden sigorta prim desteği vererek faaliyetlerini sürdürmeye teşvik ettiklerini vurguladı. Erdoğan şöyle devam etti:

"Böylece devletimizin hastalıkta ve sağlıkta her zaman vatandaşının yanında olduğunu gösterdiğimize inanıyoruz. Yılın ikinci çeyreğinde beklendiği gibi bir küçülme yaşamış olsak da gelişmiş ülkeler dahil dünyadaki pek çok devletten daha iyi bir durumda olduğumuz bir gerçektir. Tüm veriler üçüncü çeyrekte güçlü bir toparlanma yaşayacağımıza işaret ediyor. Yılın 8 ayında sanayi siciline kayıt yaptıran firma sayısının geçen yıla göre yüzde 8 artarak 9 bin 352'yi bulması bu alandaki canlılığın işaretlerinden biridir. Aynı şekilde yılın 8 ayında 7 yeni organize sanayi bölgesi faaliyete geçti. Tüm organize sanayi bölgelerimizde 50 bin istihdamla 761 yeni fabrika üretime başladı. Yatırım teşvik belgeleri özel sektörün yatırım talebinde yüzde 30'luk bir artış olduğunu ifade ediyor.

Ağustos ayı ihracatımızı geçen yılın aynı ayının bile üzerinde bir rakamla kapattık. İhracatçılarımızın ihtiyaç duydukları tüm bilgileri Kolay İhracat Platformu adı altında tek çatı altında topladık. Bu platformda pazar önerilerinden vergi oranlarına, rakip ülke bilgilerinden uluslararası mevzuata kadar geniş bir yelpazede ihracatçılarımıza destek sağlanıyor. Sanayi üretimindeki kapasite kullanım oranlarındaki güven endekslerindeki tüm veriler yılı pozitif bir büyümeyle tamamlayacağımızı gösteriyor. Pek çok gelişmiş ülkenin açıkladığı ekonomik paket destekleri kağıt üzerinde kalırken, biz taahhüt ettiğimiz her şeyin neredeyse tamamını hayata geçirdik."

Sadece KOSGEB aracılığıyla yılın 8 ayında KOBİ'lere 963 milyon lira destek ödemesi yaptıkları bilgisini veren Erdoğan, ülkedeki her kesimin açıkladıkları destek ve teşvik paketlerinden yararlandığını söyledi.

"Çocuklarımızın eğitim öğretim hayatlarının aksamadan devam etmesi tek gayemizdir"

Cumhurbaşkanı Erdoğan, salgının başladığı günden bu yana, ilk, orta ve yüksek eğitim kademelerinde uzaktan eğitim sisteminin en iyi şekilde devam ettirildiğini vurgulayarak, şu ifadeleri kullandı:

"Yeni dönemde eğitim öğretime salgın şartlarını da dikkate alarak hem yüz yüze eğitimi hem de uzaktan eğitimi birlikte gerçekleştireceğimiz bir sistemle devam edeceğiz. Buranın altını çiziyorum, ailelerin tercihiyle göre, okul öncesi ve ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinden başlayarak okullarımızı eğitim öğretime açıyoruz. Bu uygulama salgının seyrine göre şehirlerimizde farklılık gösterebilecektir. Çocuklarımızın eğitim öğretim hayatlarının aksamadan devam etmesi tek gayemizdir."

Salgın döneminden en menfi etkilenen sektörün turizm olduğunun altını çizen Erdoğan, "Ülkemiz için oldukça önemli bir istihdam ve gelir kaynağı olan bu sektörün kısmen de olsa sezonu kurtarabilmesi için gerçekten çok gayret gösterdik. Yaptığımız görüşmeler ve kurduğumuz sistem sayesinde dün itibarıyla 10 milyon turist rakamını geride bırakmayı başardığımız ortada. İnşallah yıl sonuna kadar bu rakamı çok daha yüksek seviyelere çıkartacağız." diye konuştu.

Salgın döneminde içeride alınan tedbirlerin ve dünya genelindeki olumsuzlukların ekonomik ve sosyal etkilerini süratle ortadan kaldırmayı amaçladıklarını aktaran Erdoğan, şöyle konuştu:

"Sadece bununla kalmayacak, salgının tetiklediği siyasi ve ekonomik yeniden yapılanma sürecinden inşallah ülkemizin en karlı şekilde çıkmasını temin

edeceğiz. Özellikle üretimde gerçekten güçlü altyapısı, yetişmiş insan gücü, sürekli gelişen teknolojisi ve lojistik avantajıyla Türkiye'nin önünde yepyeni bir dönemin açıldığına inanıyoruz. Nitekim bunun etkilerini şimdiden görmeye başladık. İş dünyamızı bu yeni dönemin fırsatlarını en geniş şekilde değerlendirmeye davet ediyoruz. Her zaman olduğu gibi önümüzdeki süreçte de tüm imkanlarımızla iş imkanlarımızın yanında yer almayı sürdüreceğiz."

"Karadeniz'de ve Akdeniz'de yeni müjdelerle sevincimizi daha da artıracamız"

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Karadeniz'de keşfettikleri doğal gaz rezervinin, geleceğe ilişkin ümitlerinin hayata geçişinin adeta sembolü haline geldiğini vurgulayarak, şunları kaydetti:

"Sakarya doğal gaz rezervi 1,9 milyar varil eş değeri olan petrol karşılığıyla dünyada bu yıl keşfedilen ikinci en büyük kaynaktır. Ayrıca gaz kalitesi bakımından da dünyadaki sayılı rezervler arasındadır. İnşallah Karadeniz'de ve Akdeniz'de yeni müjdelerle bu sevincimizi daha da artıracamız. Türkiye'nin 2023 hedeflerine ulaşması için hep birlikte daha çok çalışmamız, daha çok ter dökmemiz, daha çok mücadele etmemiz gereken bir döneme giriyoruz. Tabii Türkiye siyasi, ekonomik ve askeri olarak güçlendikçe karşısına çıkan, çıkartılan engeller de artıyor. Özellikle son 7 yıldır bu durumun pek çok örneğini hep birlikte yaşadık. Gezi olaylarında ülkemizden 24 saat canlı yayın yapan uluslararası medya, Avrupa ve Amerika'da çok daha kötü manzaraların yaşandığı toplumsal olayları görmezden geldi. PKK çukur eylemleriyle sivilleri katledip mahalleleri işgale kalkıştığında bizim değil teröristlerin yanında yer aldılar. Ülkemiz sınırları ve şehirleri DEAŞ terör örgütünün kanlı saldırılarına maruz kalırken uluslararası kurumların ve kamuoyunun kayda değer hiçbir desteğini alamadık."

Erdoğan, FETÖ'nün önce emniyet ve yargı teşkilatları içindeki mensupları vasıtasıyla siyasi darbe, ardından ordu içindeki militanlarını kullanarak askeri darbe girişiminde bulunduğu anda ellerini ovuşturarak bekleyenlerin olduğunu belirtti.

Milletle birlikte darbe girişimlerinin boşa çıkartılıp darbeciler tepelendiğinde, uluslararası kurumların ve kamuoyunun FETÖ mensuplarına kucak açtıklarını ifade eden Erdoğan, Türkiye'nin güney sınırlarının güvenliği için harekete geçildiğinde de bölgede çıkarı ve hesabı olan pek çok ülkeyle karşı karşıya gelindiğini söyledi.

Erdoğan, zahirde birbirleriyle kavga halinde gözükken ülkelerin, sırf Türkiye'nin önünü kesmek için Suriye'de nasıl ortak senaryolar geliştirip uyguladıklarına şahit olduklarını dile getirerek, tüm bunlara rağmen güney sınırı güvenlik altına alındığında Türkiye'yi sürekli haksız ithamlarla karalamaya çalışan bir mekanizmayı karşılarında bulduklarını aktardı.

Eli kanlı katillerle yan yana gelmekten, onları siyasi ve askeri olarak desteklemekten çekinmeyenlerin, vatanlarını ve geleceklerini kurtarmak için canları pahasına mücadele edenlere nasıl terörist yaftası vurduklarını gördüklerini söyleyen Erdoğan, "Libya'da uluslararası meşruiyete sahip yönetime verdiğimiz desteğe şiddetle karşı çıkarken, darbecileri gizli açık pervasızca destekleyenlerin riyakarlıklarını ibretle takip ettik. Doğu Akdeniz'de 780 bin kilometrekare toprağı olan bir ülkeyi, 10 kilometrekarelik adalar üzerinden sahillerine hapsetmeye çalışanların oyunlarını bozduğumuzda kimseyi yanımızda bulamadık." diye konuştu.

"Haksız ve hukuksuz girişimleri esefle izliyoruz"

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Birleşmiş Milletler zemini başta olmak üzere uluslararası kurallara uygun şekilde yapılan anlaşmalara dayalı olarak Türkiye'nin yürüttüğü faaliyetlere karşı sergilenen haksız ve hukuksuz girişimleri esefle izlediklerini dile getirerek, şunları söyledi:

"Kıbrıs'ta bunca yıldır Türklere uygulanan haksızlıkların, yeni boyutlar kazanarak artırılması gayretlerini acı bir tebessümle kaydettik. Geçmişte Türkiye'yi sürekli küçümseyen, önemsiz gören, kararlarında ve icraatlarında hesaba katmayanlar, aynı tavrı sürdüreceklerini veyahutta sürdüremeyeceklerini gördükçe daha da azgınlaştı. Her türlü diplomatik ve hukuki belgeyi, teamülü, uygulamayı hiçe sayanlar, güç gösterileriyle netice almaya kalktıklarında karşılarında bambaşka bir Türkiye olduğunu gördüler.

Ülkemize karşı yapılan her siyasi, diplomatik, askeri, yanlış veya saygısızlık, bizi yolumuzdan döndürmek bir yana azmimizi perçinliyor. Türkiye'yi siyasi, ekonomik ve askeri olarak getirdiğimiz seviye sayesinde ülke ve millet olarak hakkımızı, hukukumuzu, çıkarlarımızı her zeminde ve şartta koruma imkanına kavuştuk. Bu haysiyetli ve dirayetli duruşu ülke ve millet olarak birliğimize, beraberliğimize, kardeşliğimize sahip çıktığımız müddetçe sonuna kadar sergileyeceğiz."

"Yeni reformların hazırlıkları içindeyiz"

Savunma sanayinde, otomotivde, yüksek teknolojiye dayalı pek çok alanda dünyanın ilk birkaç ülkesi arasına girebilecek projelerin yürütüldüğünü dile getiren Erdoğan, insan haklarında, hukukta, ticari mevzuatta her kesimden insanın hayatını kolaylaştıracak yeni reformların hazırlıkları içinde olduklarını söyledi.

Erdoğan, "Türkiye işte tüm bu gayretler sayesinde bugün ulaştığı özgüvenle bölgesinde ve dünyada söz sahibi bir ülke konumuna gelmiştir. İstiklalimizi ve istikbalimizi korumak için gerektiğinde diplomasiden askeri güce kadar her mekanizmayı etkin şekilde devreye sokabilecek altyapıya ve iradeye sahip olduğumuz için bu derece dikkate alınıyoruz." diye konuştu.

"Türkiye kararlı ve aktif bir politika izlemeyi sürdürecektir"

Doğu Akdeniz ve Ege'de yaşananlara ilişkin değerlendirmede bulunan Erdoğan, sözlerine şöyle devam etti:

"Son günlerde Doğu Akdeniz ve Ege'de tarihten ibret almadan Türkiye'nin hakkını ve hukukunu hiçe sayarak emrivaki yapmaya çalışanlar da eninde sonunda bu gerçeği kabullenecektir. Kendi vatandaşlarının güvenliğini ve refahını tehlikeye atma pahasına Türkiye'nin karşısına dikilenler için o kadar açık söylüyorum, anı geldiğinde korkarım ki bedelini ağır ödemezler. Her fırsatta anlaşmazlıkları görüşmeyle, konuşmayla, müzakereyle, uzlaşmayla çözmeden yana olduğumuzu söylüyoruz. Bizimle masaya oturmak yerine kırık dökük askeri güçleriyle efelenenlere tarihi bir kenara bırakıyorum, en azından son dört yıldaki diplomasi çalışmalarımızı ve askeri hareketlerimizi iyi incelemelerini tavsiye ediyorum. Avrupa Birliği başta olmak üzere bu konuda haklı haksız, adaletli adaletsiz, ahlaklı ahlaksız ayrımı yapmadan kör bir taassupla ülkemize karşı tavır alanları da hakkaniyete ve sağ duyuya davet ediyorum."

Kıbrıs, Suriye ve Libya meselelerine ilişkin de Erdoğan, "Kıbrıs, Suriye ve Libya'da iyi bir sınav veremeyen Avrupa ülkelerinin hiç değilse Doğu Akdeniz'de tutarlı bir çizgi izlemelerini umuyoruz. Türkiye sınır güvenliği konusunda olduğu gibi Doğu Akdeniz'deki hakları hususunda da sonuna kadar kararlı ve aktif bir politika izlemeyi sürdürecektir." ifadelerini kullandı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, konuşmasının sonunda sevgi ve saygılarını sunarak, "Rabbim'den ülkemizi ve milletimizi korumasını, girdiğimiz bütün bu mücadelelerden zaferle çıkmamızı nasip etmesini, hedeflerimize ulaşmamızı sağlamasını diliyorum." temennisinde bulundu.

5 soruda Doğu Akdeniz

Emekli Büyükelçi Mithat Rende, Türkiye'nin Doğu Akdeniz'de meşru haklarını savunduğunu, Kıbrıs meselesinin ihtilafın başlıca nedenlerinden olduğunu ve uluslararası hukukta Türkiye'nin savını destekleyen birçok karar bulunduğunu belirtiyor.

Emekli Büyükelçi Mithat Rende, Türkiye'nin Doğu Akdeniz'de meşru haklarını savunduğunu, Kıbrıs meselesinin ihtilafın başlıca nedenlerinden olduğunu ve uluslararası hukukta Türkiye'nin savını destekleyen birçok karar bulunduğunu belirtiyor. AB'nin Türkiye'ye yönelik olası bir yaptırımının hata olacağını belirten Rende, meselenin kısa vadede çözülemeyeceğini öngörüyor.

İHTİLAFLAR SİLSİLESİNİN KÖKENİNDE NE YATIYOR? 'KIBRIS SORUNU İHTİLAFLARIN BAŞINDA YER ALIYOR'

Doğu Akdeniz, yarı kapalı deniz statüsünde. Bu nedenle de hukuku farklı. Uluslararası hukuk yarı kapalı denizlerde, özellikle deniz yetki alanlarının müzakereler ve anlaşmalar yoluyla belirlenmesi gerektiğini belirtiyor. Ancak buna Doğu Akdeniz'de mani olan bir husus var, o da Kıbrıs sorununun hala çözüme kavuşturulmamış olması. Bir tarafta Türkiye'nin tanıdığı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC), diğer tarafta uluslararası camianın tanıdığı, AB üyesi Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY). Kapsamlı bir çözüme kadar Kıbrıslı Türklerin adanın

ve enerji kaynaklarının eşit ortakları konumunda. Ancak Rumlar bugüne kadar hep adanın tek sahibiymiş gibi hareket ettiler. Rumlar bu zihniyetle hareket edince Kıbrıs Türklerini karar mekanizmasının dışında tuttular. Oysa Kıbrıslı Rumlar ne fiilen, ne hukuki açıdan adanın tamamı hakkında karar verecek konumda değiller. Bu meselede hem Türkiye'nin kendi meşru hakları var, hem de Kıbrıslı Türklerin 1959 tarihli Zürih ve Londra anlaşmalarından kaynaklanan hakları var. KKTC'nin sadece Türkiye tarafından tanınıyor olması durumu değiştirmez.

Emekli

Büyükelçi Mithat Rende

MEB İHTİLAFLARI BUGÜNE NASIL GELDİ?

Kıbrıslı Rumlar tek taraflı olarak münhasır ekonomik bölge (MEB) sınırlarını ilan ettiler. Ardından Mısır, İsrail ve Lübnan'la MEB anlaşmaları imzaladılar. Bununla yetinmeyip imtiyaz sahaları belirlediler ve enerji şirketlerine arama lisansları verdiler. Kıbrıslı Türklerin ortak komite kurup birlikte hareket etme önerisini kabul etmediler. Bunun üzerine KKTC kendi yolunda devam kararı aldı, kendi arama sahalarını belirledi ve Türk Petrolleri Anonim Ortaklığı'na (TPAO) arama lisansı verdi. KKTC'nin ilan ettiği imtiyaz sahaları, Rumların sahalarıyla örtüşüyor. Rumların bazı sahaları da Türkiye'nin kıta sahanlığıyla örtüşüyor.

'YUNANİSTAN TAKIMADA ÜLKESİ DEĞİL'

Doğu Akdeniz'deki sorunlardan bir diğeri Yunanistan'ın ilan ettiği MEB'in Türkiye'nin 2004 yılında ilan edip Birleşmiş Milletler'e tescil ettirdiği kıta sahanlığı ile çakışması. Yunanistan her adanın ayrı MEB hakkı olduğunu iddia ediyor.

Türkiye ise uluslararası hukuk uyarınca her adanın her durumda kara suları dışında deniz yetki alanına sahip olamayacağını savunuyor. Özellikle kapalı denizlerde adalar, diğer ülkenin ana karasına yakın olduğu (12 Adalar, Meis adası gibi) durumlarda kara suları dışında deniz yetki alanı oluşturamaz. Yunan hükümeti ülkelerini takımda devleti olarak sunmak istiyor. Bu iddia ise uluslararası düzeyde kabul görmüyor.

DENİZ YETKİ ALANLARI SORUNU NASIL ÇÖZÜLÜR?

'TÜRKİYE'NİN TUTUMUNU DESTEKLEYEN BİRÇOK KARAR VAR'

Türkiye'nin Doğu Akdeniz'de savunduğu meşru hakları var. Yunanistan maksimalist tavrından vazgeçmeli aksi halde mesele çözümsüz kalır. Yunanistan makul bir çizgiye gelmeden kısa vadede bir çözüm göremiyorum. Uluslararası hukukta Türkiye'nin savlarını güçlendiren birçok örnek var: Uluslararası Adalet Divanı'nın Fransa-İngiltere, Malta-Libya, Tunus-İtalya, Avustralya-Papua Yeni Gine ve Ukrayna-Romanya kararları Türkiye'nin tutumunu destekler nitelikte.

Türkiye, BM'nin tanıdığı meşru Libya hükümetiyle Kasım 2019'da yaptığı deniz yetki alanlarının paylaşımı konusunda bir Mutabakat Muhtırası imzalamıştı. Bunun ardından Yunanistan Mısır'la imzaladığı benzer bir anlaşmada Meis Adası'nın kara suları dışında MEB yaratabileceği yönündeki savından vazgeçti. Yunanistan aynı şekilde İtalya'yla imzaladığı deniz yetki anlaşmasında da bu defa Kefalonya adasının MEB haklarından vazgeçti. Buna karşılık Yunanistan Mısır'a Rodos-Karpasos-Girit adalar zincirinin deniz yetki alanına sahip olduğunu kabul ettirdi. Böylece Türkiye-Libya, Yunanistan-Mısır anlaşmalarının yetki alanları çakışıyor. Oysa Türkiye, söz konusu adaların Türkiye ana karasıyla mukayese edildiğinde MEB yaratamayacağı görüşünde ısrarlı. Malesef Mısırlı kardeşlerimiz bu anlaşmayla esasen hak ettikleri önemli bir deniz alanını Yunanistan'a vermiş oldular.

BÖLGEDE NEDEN YALNIZ KALDIK?

'SONDAJA ON YIL ÖNCE BAŞLAMALIYDIK'

Diğer Doğu Akdeniz ülkeleriyle ilişkilerimiz arzu edilen konumda değil. Ve özellikle İsrail ve Mısır'la ilişkilerimiz gergin. Suriye'de 2011'den bu yana çok enerji tükettik. Sondaj faaliyetlerine on sene önce başlamamız gerekirdi. Derin deniz sondaj kapasitemizi çok önce geliştirmeliydik. Düşünün Rumlar ABD'li ve İsrailli şirketlerle bir araya gelip 2011'de gaz keşfi yapabildi. Ancak hala birçok şey için geç kalmış değiliz. Önemli olan Türkiye'nin Karadeniz'de olduğu gibi Doğu Akdeniz'de de bir an önce doğalgaza kavuşması ve potansiyel üreticiler arasında yerini alması.

Yunanistan kamu diplomasisi alanında başarılı çalışmalar yaptı. Bu çerçevede AB'yi arkasına aldı ayrıca bölge ülkeleriyle işbirliği platformları oluşturdu. Aslında bazı Avrupa ülkeleri Yunanistan'ın maksimalist taleplerini ve Doğu Akdeniz'in yarısını sahiplenme çabalarını haksız buluyor ancak Brüksel'de masa etrafında olunca "Yunanistan'la dayanışma içindeyiz" diyor. Türkiye'yi ise meselelere askeri yöntemle çözüm arayan bir ülke gibi göstermeye çalışıyorlar. Yunanistan'ın en büyük başarısı Mısır ve İsrail'i yanına almış olması ve mazlumu oynayabilmesi. Bazı Avrupa ülkeleri de bizim Libya'daki faaliyetlerimizden, derin deniz keşif faaliyetlerimizden ve oluşturduğumuz kapasiteden rahatsız oluyor. Aslında Doğu Akdeniz'de zengin doğalgaz kaynakları olmasaydı, ihtilaf bu kadar gerginliğe yol açmazdı. Kıbrıs meselesi nasıl çözüm bekleyen bir ihtilafsa, deniz yetki alanları da donmuş bir ihtilafa dönüşebilirdi.

BUNDAN SONRA NE OLUR?

AB Türkiye'ye siyasi baskı uygulamaya çalışıyor. Ancak, nihayetinde bu meselede üçüncü taraf olduğu unutulmamalı. Uluslararası hukuk uyarınca üçüncü taraflar, soruna taraf olanlardan birinin hakkına halel getirecek hareket ve eylemlerden kaçınmalıdır. Buradan hareketle AB'nin Türkiye-Yunanistan meselesinde tarafsız hareket etmesi ve her iki tarafa diyalog ve işbirliği çağrısında bulunması beklenir.

AB DİYALOG ÇAĞRISINI SADECE TÜRKİYE'YE YAPMAMALI

24-25 Eylül'de AB Konseyi toplantısı, 22-29 Eylül'de Birleşmiş Milletler'in sanal olarak gerçekleşecek Genel Kurulu var. AB'de bazı ülkelerin de desteğiyle Türkiye'ye yönelik bir yaptırım paketinden söz ediliyor. Dilerim AB böyle hatalar yapmaz. Esasen Kıbrıslı Rumları AB'ye alarak tarihi bir hata yapmıştı. Diyalog ve işbirliği çağrıları sadece Türkiye'ye yönelik olmamalı. Tango için iki kişiye ihtiyaç var. Mevcut siyasi ve ekonomik koşullar Türkiye'yi sıkıştırmak için uygun diye düşünülüyorsa, bu ters tepebilir. Ayrıca Yunanlıların milliyetçiliği ve Türk karşıtlığını körükleme çabalarının da sonuç vermeyeceğini, genel olarak AB'nin de Türkiye karşıtı propaganda faaliyetlerinden uzak durmasının faydalı olacağını düşünüyorum.

'DENİZ YETKİ ALANLARI BENİ EMEKLİ ETTİ, SİZİ DE EDER'

Deniz yetki alanları meselesinin yakın bir gelecekte çözüleceğini öngörmüyorum. Bu konu beni emekli etti, sizi de eder. Bunun çözümü taraflar arasında çok ciddi işbirliği, iyi niyet gerektirir. Bu şartlar oluşmadığı sürece sorun devam eder. Mesele ancak Türkiye'nin tam AB üyeliğiyle ve Kıbrıs meselesinin çözülmesiyle sonuçlanır. Yunanistan'ın maksimalist talepleri ve Akdeniz'in yarısını sahiplenme çabası sürdükçe mesele çözümsüz kalır.

Türkiye korona salgınında mayıs ayının ortasına döndü: Korona salgınında kritik eşik geçildi

Korona virüs salgını tüm dünyada etkili olmaya devam ediyor. Son açıklanan verilere göre dünya çapında hayatını kaybedenlerin sayısı 8902 bine yaklaşırken, Türkiye’de ise toplam hasta sayısı mayıs ayı rakamlarını yakaladı.

Bütün dünyayı korkutan ve adeta evlere hapseden korona virüsü salgınında bir eşik daha geçildi. Resmi verilere göre dünya çapında corona virüsü salgınından yaşamını yitirenlerin sayısı 890 bine çıktı.

Resmi verilere göre 896.897 insanın corona virüsüne bağlı sebeplerle yaşamını yitirdiği tespit edilirken, bazı ülkelerde vakaların tespit edilememesi ve teşhis konulamadığı için bu sayının çok daha yüksek olduğu tahmin ediliyor.

EN ÇOK ÖLÜMÜN YAŞANDIĞI ÜLKELER

- ABD: 189,166
- Brezilya: 126,960
- Hindistan: 71,642
- Meksika: 67,558
- Birleşik Krallık: 41,643
- İtalya: 35,553
- Fransa: 30,732
- İspanya: 29,516
- Peru: 29,838
- İran: 22,410

AVRUPA’DA BİR İLK YAŞANDI

Mart ve Nisan aylarında corona virüsü salgınından en çok etkilenen ülkelerden biri olan ve halen salgınla mücadele eden İspanya’dan üzücü bir haber daha geldi... Resmi verilere göre İspanya, Batı Avrupa’da 500 bin vaka sayısını geçen ilk ülke oldu.

İspanya’da 525.549 vakanın tespit edildiği açıklandı. Milyonlarca öğrencinin okula döndüğü bir dönemde İspanya Sağlık Bakanlığı geçen hafta 49.716 yeni vaka tespit edildiğini ve 237 insanın da yaşamını yitirdiğini duyurdu. Vakaların ve ölümlerin üçte birinin başkent Madrid ve çevresinde kayıtlara geçtiği belirtildi.

Avrupa’da en hızlı vaka artışının yaşandığı ülke olan İspanya’nın ardından Fransa’dan da benzer bir artış Ağustos ayında yaşanmıştı.

HİNDİSTAN’DA REKOR ÖLÜM

Son günlerde günlük vaka sayısının 90 bin seviyesinde seyrettiği Hindistan’dan güncel veriler geldi... Korona virüsü salgınından en çok etkilenen ikinci ülke konumunda olan Hindistan’da son 24 saat içerisinde 1.133 insanın yaşamını yitirdiği belirtildi.

Ülkede Covid-19 yüzünden yaşamını yitirenlerin sayısı 72.775’e çıktı. Ülkede yeni vaka sayısı da 75.809 açıklandı. Bu oran son bir haftadaki en düşük sayı olarak dikkat çekti.

TÜRKİYE MAYIS ORTASINA DÖNDÜ

Türkiye’de de 7 Eylül’deki corona virüsü verileri dün gece paylaşıldı... Yapılan açıklamaya göre Türkiye’de dün 1703 yeni vaka tespit edildi. Bu sayı 15 Mayıs’taki 1708 vakadan beri en yüksek günlük vaka olarak kayıtlara geçti. Güncel verilerle birlikte Türkiye’de toplam vaka sayısı 281.509’a çıktı.

Türkiye’de son 24 saatte 103.925 test yapıldığı kaydedilirken ülkedeki toplam test sayısı da 7.883.464’e çıktı.

Korona virüsü salgını dolayısıyla yaşamını yitirenlerin sayısının da 57 olduğu açıklandı. Türkiye’de en son 13 Mayıs’ta 58 insan Covid-19 sebebiyle yaşamını yitirmiş, 5 Eylül’de uzun bir aradan sonra en yüksek günlük ölüm sayısı olan 56 vefat kayıtlara geçmişti. Güncel verilerle birlikte Türkiye’de corona virüsüne bağlı sebeplerle yaşamını yitirenlerin sayısı 6.730’a yükseldi.

Dün açıklanan verilere göre iyileşen hasta sayısı 1047 artarak 252 bin 152 kişi oldu. Öte yandan hastalardaki zatürre oranı yüzde 7.6, ağır hasta sayısı da bin 118 oldu.

Mansur Yavaş korkunç tabloyu açıkladı: Belediye koronadan kırılıyor, korumamda korona çıktı

Mansur Yavaş korkunç tabloyu açıkladı

Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi Eylül Olağan Meclis Toplantısı'nda konuşan Başkan Mansur Yavaş, belediyenin koronadan kırıldığını dile getirirken, "Daha bugün beni karşılayan koruma bir saat sonra korona çıktı" ifadelerini kullandı.

Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi Eylül Olağan Meclis Toplantısı, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş'ın başkanlığında gerçekleşti.

Meclis'te konuşan Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş, belediyede çok sayıda personelin koronaya yakalandığını ifade etti.

KORUMA KORONA ÇIKTI

"Covid'den dolayı bu toplantının bile yapılmaması lazım." ifadelerini kullanan Yavaş, "Belediye coronadan kırılıyor onu söyleyeyim size. Belediyede alınan tedbirlerden dolayı değil." ifadelerini kullandı.

Koruma polisinde korona çıktığını açıklayan Başkan Yavaş, "Daha bugün beni karşılayan koruma bir saat sonra korona çıktı. Mümkün olduğu kadar çabuk bitirelim meclisi." şeklinde konuştu.

Ali Ekber YILDIRIM

08 Eylül 2020

Ayçiçeği üretimi azaldı, fiyat arttı; yağ krizi kapıda

Üretim maliyetlerinin artması, destekleme priminin 4 yıl boyunca kilo başına 40 kuruş olarak uygulanması çiftçiyi ayçiçeği üretiminden uzaklaştırdı. Üretim yüzde 20 azalınca hasadın başladığı temmuz sonundan bu yana yağlık ayçiçeği alım fiyatı ton başına yaklaşık 1000 lira arttı. Trakya Birlik, Karadeniz Birlik, Konya Şeker ve özel sektör yağ firmaları ayçiçeği alabilmek için açıkladıkları alım fiyatlarını bir haftada revize ederek artırdı.

Fiyat artışının devam edeceği beklentisi ile piyasadan ayçiçeği alımı yapanlar ellerindeki ayçiçeği tohumunu satmazken, sanayici yağ üretmek için ham madde bulamamaktan endişeli. Fiyat artışları ayçiçeği yağına yansıtılacağı için tüketici yağı daha pahalıya tüketecek.

Yağlık ayçiçeği ihtiyacının ortalama yüzde 65'ini yerli üretimden kalanını tohum veya ham yağ olarak ithalatla karşılayan Türkiye, bu üründe dışa bağımlı. Dövizdeki artış, dünya piyasalarında talebin ve buna bağlı olarak fiyatın yükselmesi, yakın zamana kadar uygulanan kısıtlama ve vergiler nedeniyle ithalat eskisi gibi kolay yapılamıyor. Türkiye'nin bu süreçten ders çıkararak ayçiçeği üretimini, artırması gerekiyor. Bunun için özellikle Trakya Bölgesi'nde yüzde 60-70'i bitmiş sulama yatırımlarının yüzde 100 tamamlanarak kıraç alanların sulamaya açılması ve verimliliğin artırılması gerekiyor.

Üretim en az yüzde 20 azaldı

Ayçiçeği üretimi ile ilgili farklı veriler var. Tarım ve Orman Bakanlığı ile Türkiye İstatistik Kurumu'nun açıkladığı üretim verileri ile Trakya Birlik ve diğer kurumların verileri arasında da önemli farklılıklar var. Bitkisel Yağ Sanayicileri Derneği, Trakya Birlik gibi sektörün önemli kuruluşları ayçiçeği tohumu üretiminin 2019 yılında 1 milyon 450 - 1 milyon 500 bin ton olduğunu kabul ediyor. Türkiye İstatistik Kurumu ile Tarım Bakanlığı'na göre ise yağlık ayçiçeği üretimi 1 milyon 915 bin ton. Tarım Bakanlığı çiftçinin prim dosyalarındaki beyan edilen alanı

ortalama verimle çarparak üretim verisini buluyor. Oysa fiili olarak üretim çok daha düşük. Bu yıl üretimin yüzde 20 azaldığı ve Trakya Birlik'e göre ülke genelindeki yağlık ayçiçeği üretimi en fazla 1 milyon 250 bin ton olacak. Fiyat artışının önemli nedenlerinden birisi üretimdeki bu düşüş olduğu ifade ediliyor.

Fiyat 1 ayda ton başına 1000 lira arttı

Bu sezon ayçiçeği alım fiyatını ilk açıklayan Konya Şeker oldu. Konya Şeker'den 22 Ağustos'ta yapılan yazılı açıklamada, yüzde 8 nem ve yüzde 40 yağ oranı içeren ayçiçeği için üreticiye ton başına 3 bin 150 lira, yüzde 44 yağ oranlı ayçiçeği için ton başına 3 bin 304 lira ve yüzde 50 yağ oranı ayçiçeği için ton başına 3 bin 536 lira ödeme yapılacağı ilan edildi.

Bu açıklamadan 2 gün sonra 24 Ağustosta Trakya Birlik avans alım fiyatı olarak yüzde 40 yağ oranı için ton başına 3 bin 240 lira, yüzde 44 yağ oranı için 3 bin 434 lira 40 kuruş ve yüzde 50 yağlı ürün için 3 bin 726 lira olarak açıkladı.

Karadeniz Yağlı Tohumlar Tarım Satış Kooperatifleri Birliği (Karadenizbirlik) ise, 2020 ürünü yüzde 40 yağ oranı ayçiçeğini ton başına 3 bin 200 liradan alacağını duyurdu.

Serbest piyasada ayçiçeği alım fiyatının her gün artış kaydetmesi üzerine Konya Şeker, Trakya Birlik, Karadenizbirlik ve özel yağ firmaları açıkladıkları fiyatları bir hafta geçmeden revize etti. Konya Şeker, yüzde 40 yağ oranı ayçiçeği alım fiyatını ton başına 425 artışla 3 bin 575 liraya çıkardı. Yüzde 44 yağ oranlı ürün fiyatını ton başına 486 lira artışla 3 bin 790 liraya ve yüzde 50 yağ oranı olan ayçiçeği alım fiyatını da ton başına 575 lira artırarak tonunu 4 bin 111 liraya çıkardı.

Trakya Birlik ise, yüzde 40 yağ oranı olan ayçiçeğinin ton fiyatını 310 lira artırarak 3 bin 550 liraya, yüzde 44 yağ oranlı üründe ton başına 329 lira artışla 3 bin 763 liraya ve yüzde 50 yağ oranlı ayçiçeği alım fiyatını ise ton başına 357 lira artırarak 4 bin 83 liraya yükseltti.

Karadeniz Birlik ton başına belirlediği 3 bin 200 liralık ön alım fiyatını 3 bin 500 liraya çıkardı.

Serbest piyasada ayçiçeği tohumu yağ oranına göre 3 bin 500 lira ile 4 bin 150 liradan alıcı buluyor.

Trakya Birlik 215 bin ton alabildi

Telefonla görüştüğümüz Trakya Birlik Genel Müdürü Hakan Çalen piyasadaki gelişmeleri şöyle özetledi: "Geçen yıla göre üretimde 200-250 bin ton düşüş olduğunu tahmin ediyoruz. Hububat ürünlerinde olduğu gibi fiyatın yükseleceği beklentisi ile kuyumcu, inşaatçı, petrolcü ve daha birçok kesimden yatırımcı ayçiçeği alıyor. Lisanslı depolara koyuyor ve bekletiyor. Satmıyor. Orta ve büyük sanayici ise ihtiyacı olan ürünü alamadı. Sektör dışından ürün alanlar fiyat her gün 50-100 lira artıyor diye bekletiyor. Fiyatın daha da yükseleceğini bekliyor. Biz birlik olarak geçen sene 330 bin ton ayçiçeği aldık. Bu sene şimdiye kadar aldığımız 215 bin ton. Bunun 250-260 bin tona ulaşacağımızı tahmin ediyoruz. Aldığımız ürünün 200 bin tonunu kendi tesislerimizde işleyip rafine yağ olarak piyasaya arz ediyoruz. Piyasayı bu yönüyle düzenliyoruz. Ancak 50-60 bin ton ayçiçeği tohumunu Eylül sonu itibariyle sektöre satabiliriz."

İthal ürün fiyatı da artıyor

Son iki ayda ithal ayçiçeği fiyatının ton başına 380 dolardan 460 dolara kadar yükseldiğini hatırlatan Hakan Çalen: "Ayçiçeği fiyatı sadece Türkiye'de değil, dışarıda da yükseliyor. Çiftçi açısından elbette çok sevindirici. Sezon başından bu yana yüzde 40 fiyat artışı oldu. Çukurova'da hasat başladığında fiyat ton başına 2 bin 800 liraydı. Bugün ortalama 3 bin 750 liranın üzerinde. Yani ton başına 1000 lira arttı. Bu artış ayçiçeği yağına raflarda yansıyacak. Muhtemelen eylül ayının enflasyon verilerinde zam şampiyonu ayçiçeği yağı olur. O zaman da bir müdahale gelebilir. Ama bu müdahalenin çiftçinin gelecek yılki umudunu kırmamalı. Doğru bir adımla artan bu fiyatın yerli üretimi artıracak sonuçlar getirmeli" dedi.

Kırıcılar yok oluyor

Rusya'nın 1 Eylül'e kadar gayri resmi olarak, sağlık sertifikası vermeyerek ihracatı engellediğini iddia eden Hakan Çalen sözlerini şöyle sürdürdü: "Ukrayna gibi Rusya'da artık ayçiçeği tohumu yerine ham yağ satmak istiyor. Ayçiçeğini kendileri kırıp ham yağ ve küspeyi ayrı ayrı ihraç ederek katma değer kendilerinde kalmasını istiyorlar. Türkiye'de yıllık 7.5- 8 milyon ton kırma kapasiteli kırıcılar var. Kırıcıları tümüyle kaybetme riski var. Kendimiz üretmezsek, sadece yağ sektörü değil, hayvancılık sektörü de bundan olumsuz etkilenir."

Tek çözüm; üretimi artırmak

İpsala Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim Girgin, ayçiçeği fiyatlarındaki artışın hem dış piyasadaki gelişmelerden hem de içerdeki üretim düşüşünden kaynaklandığını belirterek şunları söyledi: "Fiyat odaklı bir tartışma

yerine Türkiye'nin üretimi artıracak önlemler alması gerekir. Bunun için atılacak ilk adım sulama yatırımlarının tamamlanmasıdır. Bizim bölgemizde yüzde 70'i tamamlanmış Hamzadere Barajı su tutuyor. Suyu tarlaya götürecek yatırımlar 150 milyon lira bir bütçe ile tamamlansa 330 bin dönüm sulamaya açılacak. Çakmak Barajı tamamlansa 550 bin dönüm sulamaya açılacak. Şu anda 70-10 kilo alınan yerde 300-500 kilo alınacak. Bir ürün yerine 3 ürün ekilecek. Bu yatırımları tamamlayarak üretimi artırmak zorundayız. Tek çare budur."

Özetle, ayçiçeği tohumunda, ham yağda dışa bağımlı olan Türkiye, fiyatları kontrol edemiyor. Çiftçi uzun zamandır para kazanamadığı ayçiçeğinden bu yıl para kazanabilir. Ancak, yapılacak yanlış bir müdahale gelecek yıl için üretimi artırma beklentisi suya düşer. Hem üreticiyi hem de tüketiciyi koruyacak bir politikanın uygulanması gerekir. Bunun için destekleme primi, mazot ve diğer desteklerin artırılması gerekiyor. Asıl çözüm ise sulama yatırımlarının tamamlanarak çiftçinin veriminin ve üretimin artırılmasıdır.

Ayçiçeği alım fiyatı (TL/ton)

Yağ oranı (%)	Konya Şeker	Trakya Birlik
40	3.575	3.550
44	3.790	3.763
50	4.111	4.083

Alaattin AKTAŞ

08 Eylül 2020

Endeksten sıfır atmayın, Merkez Bankası'nın kafası karışıyor!

Borsa endeksinden iki sıfır atıldı, Merkez Bankası'nın elektronik veri dağıtım sistemi durumu henüz kavrayamadı!

Merkez Bankası eski endeks ile iki sıfır atılmış endeksi aynı kefeye koyup ortalama aldı ve temmuza ilişkin tüm veriler yanlış oluştu.

Borsa İstanbul'da 27 Temmuz'da endekslerden iki sıfır atıldı. Sadeleşme yönünde olumlu bir adımdı bu. Gerçi paradan altı sıfır atalı on yılı geçmiş olmasına rağmen hala o bol sıfırlı parayı dikkate alarak, trilyonlu, katrilyonlu konuşanlarımız da yok değil; dolayısıyla BİST'in binli düzeylere çekilmiş endeksine alışmamız da pek kolay olmayacak. Ama en azından yazarken, bir takım hesaplamalar yaparken artık eskinin endeksini kullanamayacağız, hele hele yeni endeksle harmanlayarak hiç kullanamayacağız.

Ya da biz öyle sanıyorduk. Bunu yapanlar olduğunu dün tesadüfen öğrendik.

Hem de bunu kim mi yapıyor, Türkiye'nin ekonomisine yön vermesi gereken kurumların başında gelen Merkez Bankası.

Elmayla armut nasıl toplanırmış, buyurun!

Bir çalışma yaparken BİST 100 endeksinin aylık ortalamasına ihtiyaç duydum. Merkez Bankası'nın elektronik veri dağıtım sisteminde (EVDS) bu verinin de olduğunu biliyordum. EVDS, BİST 100 endeksinin temmuz ayı ortalamasını 96.614 olarak veriyordu. Ama izlediğim kadarıyla endeks temmuz ayında sıfır atılana kadar 100 binin, sıfır atıldıktan sonra da binin altına hiç inmemişti. Şu durumda ay ortalaması nasıl 96.614 olabilirdi ki!

Kaç kez baktım, hayır; 100 binin ve binin altına bir gün bile inilmemişti. Hata bende değildi.

“Acaba Merkez Bankası eski endeksle yeni endeksi harmanlamak suretiyle mi aylık ortalamaya gitmiştir” diye düşündüm.

Olamazdı, Merkez Bankası gibi bir kurum istatistiğin “İ”sini bilen birinin bile yapmayacağı böyle bir hataya düşmezdi. Bu tam anlamıyla elmayla armudu toplamak olurdu çünkü.

Ama şeytan dürttü! O da ne, evet Merkez Bankası temmuzun 24’üne kadar olan dönem için 115 bin ile 120 bin arasında seyreden endeksi almış, son dört günün 1.100’lü düzeylerde oluşan endeksiyle toplamış ve aritmetik ortalama yoluyla 96.614’ü bulmuştu.

Merkez’in ilk hatası değil ki...

İnanılması zordu ama Merkez Bankası böyle bir hata yapmıştı. Gerçi Merkez Bankası için bu yeni bir durum değildi.

Daha önce de yurtdışı yerleşiklerin giriş çıkışlarına ilişkin verilerde aynı tarih için farklı hesaplama yöntemleri kullanarak birbirinden farklı sayılar açıklamış; yıllık işsizlik oranı hesaplamasında hata yapmış, ödemeler dengesinde bir döviz girişini metaveriyi düzeltmeden “olsa olsa buraya yazılır” diye yanlış kaleme yazmıştı.

Yanlış nereden kaynaklanıyor?

Bu kez de Borsa endeksinin ortalaması alınırken yanlış yapılıyordu. Çünkü sistemdeki verilerin düzeltilmesi yoluna gidilmemişti.

Bilgisayar da kendi kendine “şu tarihte iki sıfır atılmıştı, ben aylık ortalama alırken ona göre düzenleme yapayım” diyecek durumda herhalde değildi.

Biz Merkez Bankası’nın işini kolaylaştıralım istedik ve sıfır atılmış endeksi temmuz ayı başına kadar geri götürdük. Böyle yapınca olması gereken doğru endeks de ortaya çıktı.

BİST 100 endeksinin temmuz ayı ortalaması sıfır atılmamış hesaplamayla 117.438 düzeyinde.

Düzeltilmesi gereken çok endeks var

Merkez Bankası’nın hatası yalnızca BİST 100 endeksiyle sınırlı değil.

BİST 100’ün yanı sıra aynı hatanın yapıldığı sektörlerle göre olan fiyat ve getiri endekslerinin de düzeltilmesi gerekiyor.

**Merkez Bankası BİST endeksindeki
değişimi henüz kavrayamamış gibi**

	Açıklanan endeks ve MB'ye göre ay ortalaması	Düzeltilmiş seri ve doğru olan ay ortalaması
1 Temmuz	115.314,98	1.153,15
2 Temmuz	116.907,77	1.169,08
3 Temmuz	115.748,47	1.157,48
6 Temmuz	118.485,24	1.184,85
7 Temmuz	119.338,85	1.193,39
8 Temmuz	118.712,51	1.187,13
9 Temmuz	115.793,59	1.157,94
13 Temmuz	118.398,67	1.183,99
14 Temmuz	117.741,10	1.177,41
16 Temmuz	118.807,53	1.188,08
17 Temmuz	118.786,09	1.187,86
20 Temmuz	119.280,87	1.192,81
21 Temmuz	118.042,00	1.180,42
22 Temmuz	118.079,91	1.180,80
23 Temmuz	119.031,16	1.190,31
24 Temmuz	119.201,63	1.192,02
27 Temmuz	1.195,67	1.195,67
28 Temmuz	1.152,70	1.152,70
29 Temmuz	1.135,55	1.135,55
30 Temmuz	1.126,90	1.126,90
Ay ortalaması	94.614,06	1.174,38
Sıfır atılmamış doğru ortalama		117.437,62

Abdulkadir Selvi

aselvi@hurriyet.com.tr

Okullar sınırlı olarak açılabilir

8 Eylül 2020

Siyasetle anılan Ankara, bir süredir koronavirüste artışla gündemde. Koronavirüste artış, yeni tedbirleri gündeme getirdi. Bu ortamda okullarda yüz yüze eğitime nasıl geçileceği tartışılıyor. Tüm bu başlıkları Bilim Kurulu üyesi Doç. Dr. Afşin Emre Kayıpmaz'a sordum.

İlk soru: Ankara, Vuhan oldu mu?

"Son dönemde vaka sayısındaki artışın en yüksek olduğu il, ne yazık ki Ankara oldu. Kontrollü sosyal hayat döneminde Ankara'da yaşayanlar her zamanki kontrollü tavırlarının dışına çıktı. Sadece Ankara'da değil, yurdumuzun genelinde de salgın öncesindeki yaşantımıza hızlı bir dönüş oldu."

ÖNLEMLER ETKİLİ OLMAZSA YENİ TEDBİRLER GÜNDEMDE

Peki Ankara için yeni önlemler gündemde mi? İşte Afşin hoca'nın yanıtı:

"Öncelikle virüsün yayılım merkezi haline gelen mahalle arası sokak düğünleri, sünnet, nişan, kına gecesi gibi etkinlikler yasaklandı. Düğünler, cenazeler ve taziyeler kısıtlandı. Asker uğurlamalarıyla ilgili kararlar zaten önceden ülkemiz genelinde alınmıştı. Ayrıca esnek çalışma yöntemlerinin önü açıldı. Bir süre bu alınan önlemlerin etkileri izlenecektir. Yeterli olmadığı takdirde yeni önlemlere yönelik olarak da bilimsel danışma kurulunun tavsiyeleri bulunmaktadır."

İL BAZLI ÖNLEMLER ALINACAK MI?

Her ilde tablo aynı değil. Bu durum "İllere göre farklı önlemler alınacak mı" sorusunu gündeme getirdi. Ben de Afşin Hoca'ya sordum.

"Lüzumu halinde il bazında önlemler alındığı gibi, ülke genelinde de tedbirler masaya yatırılabilir. Kurulumuzda da bununla ilgili tavsiyeler gündeme geldi. Sağlık Bakanımızın da geçtiğimiz günlerde açıkladığı gibi sorunun tamamen ortadan kalkması için yapılması gereken tam izolasyondur. Bununla birlikte ne kadar süreceğini bilmediğiniz bir salgında süresiz bir izolasyona dünyanın birçok ülkesinin sıcak bakmadığı açıktır. Şu anki bilgilerimize göre salgının yayılmasını önlemede en etkili yöntemler, bireysel korunma yöntemleridir."

GENÇLERDE DURUM NEDİR?

Afşin Hoca, gençlerdeki artışa ilk başlarda dikkat çeken bilim adamlarından biriydi. O nedenle gençlerdeki artışın nedenlerini sordum.

"Son verilere göre yeni tanı konan vakaların büyük çoğunluğunun 15 ile 64 yaş arasında olduğu bildirilmiştir. Bu artışın nedenlerinden biri gençler arasındaki şu yanlış inanıştır: 'Gençler hastalığı hafif atlatıyor.' Bir diğeri de salgının ilk üç ayında tedbirlere uyan gençlerin yaz aylarıyla birlikte rehavete kapılıp önlemleri aksatmasıdır. Salgının başından beri COVID-19 nedeniyle genç yaşta kaybettiğimiz hastalarımız var. Halen yoğun bakımda, yapay solunuma ihtiyaç duyacak biçimde yatarak tedavi gören genç hastalarımız var."

GRİP MEVSİMİNE GİRİLDİ, ENDİŞE ETMELİ MİYİZ?

Grip ve üşütmeye dayalı hastalıkların yaygın olduğu bir mevsime giriyoruz. Bu durum bize endişe vermeli mi? ♦

"Sonbahar ve kış ayları diğer solunum yolu enfeksiyonu etkenlerinin de arttığı bir dönemdir. Bu yüzden bir endişemiz var."

OKULLAR SINIRLI AÇILABİLİR

Okullarda yüz yüze eğitimin başlaması için farklı modeller üzerinde duruluyor. Afşin Emre Kayıpmaz'a göre sınırlı bir eğitim söz konusu olabilir.

"Okulların açılmasına iki hafta kaldı. Vaka sayıları da artış yönünde ilerliyor. Elbette yetkili kurumlar gerekli değerlendirmeleri anlık olarak yapmaktadır. Önümüzdeki günlerde kararın netleşeceğini sanıyorum. Kişisel kanaatim ise yüz

yüze eğitimin okuma-yazma aşamasındaki çocuklarla sınırlı kalabileceği yönündedir. Çocuklarımızın ve gençlerimizin, ayrıca onları yetiştiren öğretmenlerimizin sağlığı öncelikli endişemiz olmalıdır.”

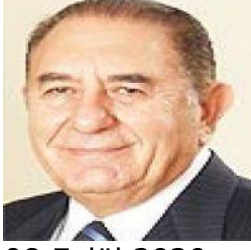

ERDOĞAN'IN TARIM BAKANI'NA TALİMATI NE OLDU?

Dün Bakanlar Kurulu toplantısı vardı. Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, toplantıya katılamadı. Pakdemirli üç gündür Hatay'da yangınla mücadelenin başından ayrılmıyor. Sahraya bir karavan getirtmiş, ihtiyaç olursa onu kullanıyor. AK Parti Hatay Milletvekili Hüseyin Yayman'la konuştum. Bakan Pakdemirli'nin yanındaydı. "Ciğerlerimiz yanıyor" dedi. Hatay'a geçmiş olsun. Pakdemirli, kabine toplantısı öncesinde Cumhurbaşkanı Erdoğan'a ayrıntılı olarak bilgi veriyor. Erdoğan, Pakdemirli'yi dinledikten sonra, "Bekir Bey, yangını söndürmeden gelme" diye talimatını veriyor. Erdoğan seçimleri nasıl kazanıyor, 18 yıldır nasıl iktidarda" sorusunun cevabı burada yatıyor. Seçim bir günlük iş değil. Deprem oluyor, kimi zaman Cumhurbaşkanı bakanlarından önce deprem bölgesinde oluyor. Bakanlar ise bölgeyi ayağa kaldırmadan Ankara'ya gelmiyor. Sel felaketi yaşanıyor, ilgili bakanlar bölgeyi mesken tutuyor. Krizi, kriz merkezinde yönetiyor. Başına bir felaket geldiğinde vatandaş, devletini yanında görüyor. İşin sırrı burada yatıyor.

Kıtlık dönemine giriyoruz

Esfender KORKMAZ

08 Eylül 2020

TÜİK, Ağustos ayında finansal yatırım araçlarının aylık ve yıllık reel getiri oranlarını açıkladı. TÜFE'ye göre, düzeltilmiş reel getiri oranı olarak **en yüksek reel getiriye, aylık yüzde 13,62 ve yıllık yüzde 52,89 reel getiri oranı ile altın sağladı.**

Altının bu kadar yüksek oranda reel getiri sağlaması, aynı zamanda banknot paralara güven kalmadığını küreselleşmenin artık tersten kesmeye başladığını ve yeni bir Dünya parası gereğini ortaya koymuştur. Elbette altında da spekülasyon ve manipülasyon yapan ülkeler var. Ancak asıl mesele 1971 yılından beri doların altınla olan bağının kopmasıdır. Bretton Woods'la getirilen bir dolar 35 ons altın sistemi 1971 yılına kadar devam etti. ABD, içinde bulunduğu ekonomik güçlükler nedeniyle 1971 yılında doların altın garantisini kaldırdı.

Son yıllarda Dolar ve diğer banknot paralara olan güven daha hızlı kayboldu. Merkez Bankaları başta olmak üzere alternatif rezerv ve saklama aracı olarak altın talebi arttı.

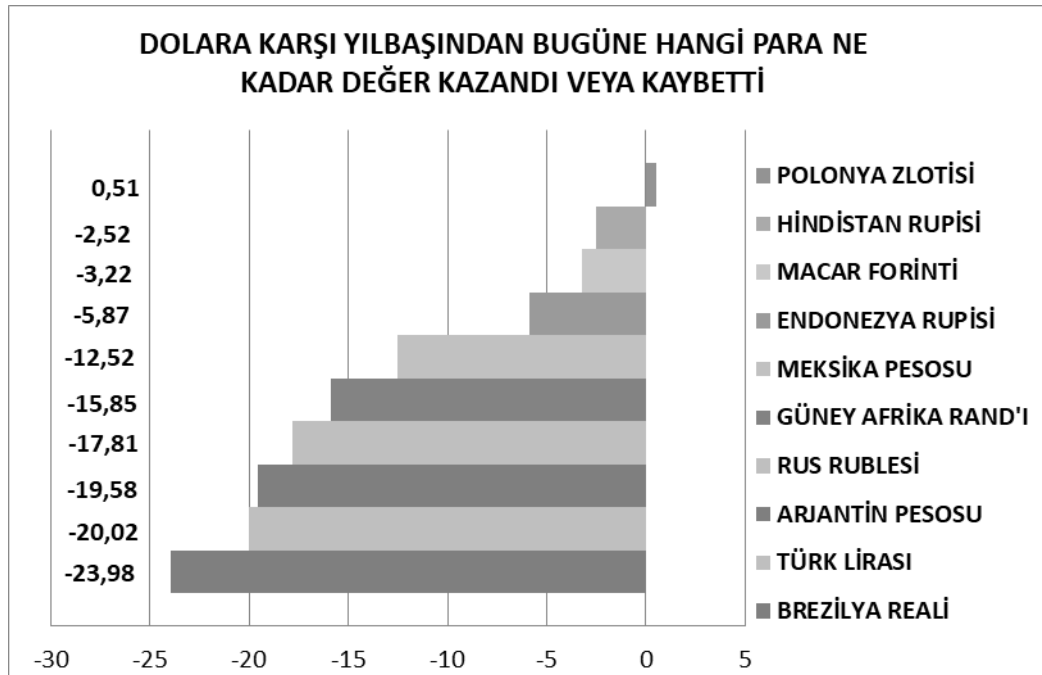
Öte yandan Türkiye özelinde Döviz tasarrufları ile ilgili piyasada spekülatif söylentiler var. Kambiyo işlemlerinden alınan komisyonun yüzde 1'e çıkarılmasının da döviz işlemlerine sınır getirilir mi şeklindeki endişeleri artırdı. Yastık altı altına talep arttı. Bu gibi endişeleri önlemek için hükümetin daha dikkatli uygulama yapması gerekir.

İkinci sırada Dolar ve Euro geliyor. Ağustos ayında dolar yüzde 5,23 ve Euro ise yüzde 8,98 oranında reel getiri sağladı. Aynı sıra ile yıllık yüzde 15,34 ve 22,75 reel getiri sağladılar.

FİNANSAL YATIRIM ARAÇLARININ TÜFE'YE GÖRE		
YILLIK REEL GETİRİLERİ		
	AYLIK	YILLIK
MEVDUAT FAİZİ (BRÜT)	-0,15	4,89
BİST 100	-7,52	0,47
DOLAR	5,23	15,34
EURO	8,98	22,75
KÜLÇE ALTIN	13,65	52,89
DİBS	-3,97	5,62
TÜFE	0,86	11,77

Doların yıllık nominal getirisi yüzde 28,91, Euro'nun yıllık nominal getirisi ise yüzde 37,20'dir. Bu aynı zamanda yüksek bir devalüasyon demektir.

Oysaki Dünyada tersine dolar endeksi düştü. Söz gelimi 2016 sonunda 102 idi. Bu Mart ayında da yüzde 99 idi. Dün 92,83'e gerilemişti. Dolar endeks sepetine giren gelişmiş ülkelerin paraları karşısında değer kaybederken, bizim gibi bazı gelişmekte olan ülkelerin paraları karşısında değer kazandı. (aşağıdaki grafik)

TL, yılbaşından bu yana geçen 7 ay 7 günde dolara karşı Brezilya real'inden sonra en fazla değer kaybeden paradır. Daha da kötüsü TL'nin iflas etmiş Arjantin pesosundan da daha fazla değer kaybetmesidir.

Aslında dalgalı kur sistemi zamana yaydığı için kriz olarak görünmüyor. Ancak krizden daha ağır ekonomik ve sosyal maliyetler ortaya çıkıyor.

1. Pandemi ilaçları dışında kalan ithal ilaçlar bulunmuyor. Zira MB TÜFE bazlı reel kur endeksine göre ,içerde kurlar reel olarak yüzde 40 daha yüksek değerdedir. Bu nedenle ilaçların ithalat fiyatları arttı ve aynı zamanda ithalatın dış finansmanı da zorlaştı. Çünkü Türkiye' riski yüksek ülke olduğu için daha pahalı dış finansman bulabiliyor. Bu nedenle de ithal ilaç kıtlığı yaşıyoruz. Diğer ithal tüketim malları da pahalı olduğu için , ithal edilse de alamıyoruz. Söz gelimi artık normal geliri olan bir vatandaşın araba alma olasılığı sıfırlandı. Bu şartlarda oto ithali de sınırlı yapıldığı ve kıtlık olduğu için ikinci el araba fiyatları da arttı.

2.Yine aynı şekilde yüksek kur nedeni ile üretimde kullanılan ithal girdi fiyatları da arttı ve Finansmanı zorlaştı. Girdi ithalatı aksadığı için ve üretimde girdi ithalatına bağımlı olduğu için , İmalat sanayi kapasite kullanım oranı düşüdü , sanayi üretimi daraldı. Bunlar işsizliğin artmasına neden oldu.

3.Kamu bankaları kuru frenlemek için , ucuz döviz sattılar ve fakat devasa açıkları var. Bunları hazine bizim vergilerle kapatıyor. Onun içinde daha çok vergi vereceğiz ve daha yoksul kalacağız. Başka bir ifade ile kurları tutmak pahasına kamu bankalarının zararı sosyalize edildi.

4. TL 'nin aşırı değer kaybı , MB 'nın güven kaybetmesi demektir. Bu kadar güven sorunu yaşayan bir ekonomide yabancı sermaye girişi olmadı ve yenisi de gelmedi.

Sonuç olarak doların artması halkın alım gücünün düşmesine ve kıtlıklara neden oldu. Döviz ve kur için çıkış yolu bulamazsak daha da olacaktır.

İbrahim Kahveci

Bu ekonomi bitmiş!

Son rakamlara göre 2020 yılı 2. çeyrekte kamunun personel sayısı 4 milyon 767 bin kişiye ulaşmış.

Bu personelin 2 milyon 944 bini kadrolu, 497 bini sözleşmeli, 1 milyon 161 bini sürekli işçi ve kalanı da diğerleri olarak sınıflanıyor.

Bu personelin 3 milyon 849 bininin maaşı genel bütçe kapsamında ödeniyor. Kamu bankaları gibi KİT'lerde ise 209 bin kişi çalışıyor. Belediye ve il özel idarelerinde de 710 bin kişi çalışmaktadır.

TÜİK ve diğer kamu sitelerinde maalesef eski verileri bulamadım. 2007 yılında kamuda 3 milyon toplam çalışan varmış. O yılın nüfusu ise 70,6 milyon kişi. Yani 2007 yılında her 23 kişiden 1'i kamuda çalışıyormuş.

Geçen yıl (2019) nüfus 83 milyon 154 bin kişiymiş. Bu yıl yaklaşık 84 milyon 250 bin kişi olması bekleniyor. Yani artık her 17 kişiden 1'i kamuda istihdam ediliyor.

2007 yılında her 6,5 çalışanın 1'i kamuda istihdam edilirken, artık bu sayı da 5,5'e düşmüş durumda.

SGK verilerine göre Haziran 2020 itibari ile kayıtlı çalışan sayısı 20,4 milyon kişidir. Buna karşılık emekli maaşı alanların sayısı 13,1 milyon kişi.

2007 yılında sigortalı çalışan sayısı 14,8 milyon iken, emekli sayısı 8,3 milyon kişiydi.

Aslında bu verilerin somut göstergesi bütçede görülüyor.

SGK 2019 yılında 465 milyar lira emekli maaşı ve sağlık gideri harcaması yaparken, bu paranın 197 milyar lirasını Hazine'den aktarılan kaynakla gerçekleştirmiş.

Feci bir rakam.

Bu yıl ilk 6 ayda ise Hazine'den SGK'ya aktarılan kaynak 123 milyar liraya ulaşmış bile.

Yine geçen yıl bütçeden kamu personel maaş ve SGK primlerine toplam 293 milyar lira harcama yapılmış. Bu yılın ilk 6 ayında ise 170 milyar gitmiş bile.

Bütçenin kamu personel gideri ve SGK'ya aktarılan kaynak toplamı 2019 yılında 489,7 milyar liraya ulaşmış. Bu yılın ilk altı ayında ise bu gider şimdiden 293,3 milyar lira olmuş.

Ya da olayı şöyle izah edelim:

2019 yılı;

Bütçeden kamu personel ve SGK açık gideri için 489,7 milyar lira harcanmış. Ama aynı dönemde toplanan vergi geliri 673,3 milyar liradır. Yani koca ülkede iğneden ipliğe alınan her türlü verginin yüzde 72,7'si SGK açıkları ve kamu personel giderine harcanmış.

2020 yılı ilk altı ayında ise 335,9 milyar lira vergi gelirin karşılık SGK ve kamu personeline ödenen para 293,3 milyar liradır. Yani vergi gelirlerinin yüzde 87,3'ü etmektedir.

Şimdi diyeceksiniz ki, senin aklın fikrin emeklinin ve memurun maaşında mı? Yok mu başka giderler veya israf...

Orası da tam bir felaket zaten. Hazine garantileri yeni bir kara delik olarak karşımızda. Ama unutmayın ki Hazine garantileri için mesela Özal ve Demirel'in imza attığı 1. ve 2. Boğaz Köprülerinin geçiş fiyatı 5 yılda 3,40 liradan 10,75 liraya yükseltildi. Bu tür dolaylı vergiler bütçede zaten yok.

Şehir hastaneleri zaten 2022 yılında ayrı bir kamu gideri olacak. Şimdiden sağlığınıza korusanız da çare yok; O Hazine Garantili Müteahhitlerin parası ödenecek.. 84 milyon bunları ödeyecek.

Kısaca Devlet Bütçesinde akıl koptu.

2003-2008 arasında aslında Kamu Personel ve SGK açıkları vergi gelirlerinin yüzde 50'si seviyesindeydi. Bu orana yeniden dönmemiz gerekiyor. Hatta kamu personel ve SGK yükünün bütçe ağırlığı yüzde 40'lara bile indirilmelidir. Peki bu nasıl olacak?

Bu açıklar veya giderler yeni vergiler veya vergi artışları ile karşılanamaz. En azından bu iktidar yok Ayasofya yok DAVA söylemleri ile çok rahat topluma yeni vergiler yükleyebiliyor. Ama ülkeyi yönetmeye aday diğer partilerin böyle bir lüksü olamaz.

O zaman başka çareler aramak zorundayız.

Ama bildiğimiz bir şey var ki; bütçe bile artık hizmet olmaktan çıktı. Geriye bir tek Merkez Bankası kaldı diyeceksiniz. Onun da kasasını zaten boşalttılar. Aslında ekonomi bitti başlığı bile eksik. Ülke bitti desek sıkıntıları ifade etmiş olur muyuz?

Bu kadar parasal açık, bu kadar kötü yönetim ve ardından gelen parasal genişleme ile durum hiç iç açıcı değil. Bizi bekleyen tehlikeleri düşündüğümde adeta deliriyorum. Bilmemek kadar güzel şeyin olduğunu 2017 yılında çok söylemiştim. Galiba bilmemek en iyisi.

08 Eylül 2020, Salı

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

6-7 Eylül 1955'ten önce İstanbul da Londra ve Paris gibi dünyalı bir kentti

Londra, Paris, New York gibi kentler, bulundukları ülkeye olduğu kadar dünyaya da aittirler. Bu kentlere çeşitli ülkelerden insanlar gelip yerleşmişlerdir. Bir zamanlar İstanbul da öyleydi. İstanbul'un Rum milletvekilleri, Ermeni doktorları falan vardı.

O gece...

İstanbul'un dünyalılığına ilk darbe 6-7 Eylül 1955'te indirildi. Atatürk'ün Selanik'teki evine bomba atıldığı iddiası ile ve Kıbrıs gerginliğine de dayalı olarak çapulcu kitleler bir merkezden güdülerek İstanbul'a saldırdılar. Rumlara ait evler, iş yerleri, kiliseler yağmalandı, insanlara tecavüz edildi. Bu kıyımdan sonra başlayan göç, 1964 Kıbrıs gerginliği ile zirveye ulaştı. Sonuçta Yunanistan'da, Batı Trakya'da Türkler var ama İstanbul'da Rumlar yok artık.

Ders alalım

Bu durumdan alınacak ders ortadadır. Dış siyasete ilişkin gerginlikleri içindeki dengeleri bozacak şekilde kullanmayacaksınız. Düşünün ki Kurtuluş Savaşı'nda Yunanlılarla savaştık ama savaş sonrasında İstanbul'da yine Rumlar vardı. O eski İstanbul, 6-7 Eylül sonrasında bir harabe görüntüsündeydi. Sıkıyönetim ilan edilmiş, ordunun tankları Beyoğlu'na yığılmıştı.

Bazı anılar

Tabi hem acıklı hem de komik olaylar yaşanmıştı o gece...

Dükkanlarını yağmadan kurtarmak isteyenler, vitrinlerine Atatürk'ün büstlerini koyuyorlardı. Sanatçı Necmi Rıza Ahıskan'ın ağabeyi de, sanatçıya ait olan Beyoğlu'ndaki kumaşçı mağazasının vitrinine, gece yarısı telaş içinde bir

büst yerleştirmiş. Mağaza bu şekilde yağma edilmekten kurtulmuş. Ertesi sabah gün ağıarınca bir bakmışlar ki, o gece telaş içinde vitrine koyulan büst Atatürk'ün değil Beethoven'in büstüymüş. Necmi Rıza "Herkesi yağmadan Atatürk beni de Beethoven kurtardı" der ve kahkaha atardı.

Menderes Beyoğlu'nda

Sıkıyönetim ilan edildikten sonra Başbakan Adnan Menderes Beyoğlu'nda, İstiklal Caddesi'nde feci manzarayı izleyerek yürürken, Necmi Rıza'nın mağazasının önüne gelmiş. Necmi Rıza'yı görünce yanına gitmiş ve ona sarılıp, başını onun omuzuna koymuş. Necmi Rıza "Başı omuzumdaki başbakanın ağlayacağını zannettim. Ama Menderes kulağıma eğilip, yakında bir tuvaletin olup olmadığını sordu" diye anlatmıştı o sabahı... Evet... O kara gecenin benzerlerini tekrar yaşamamalıyız. Dış siyasetteki gerginlikleri içeriye yansıtmamalıyız. Bu felaketten alınacak ders de budur.